

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Економічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра фінансів і кредиту
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету

Р.І. Грешко

«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ
(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова
(вказати: обов’язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма	<u>Менеджмент організацій і адміністрування</u> (назва програми)
Спеціальність	<u>073 Менеджмент</u> (вказати: код, назва)
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u> (вказати: шифр, назва)
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u> (вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)
<u>Економічний факультет</u> (назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)	
Мова навчання	<u>українська</u> (вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Адміністрування податків» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 29 травня 2024 р. № 184.

Розробник:

Абрамова А.С., доцент кафедри фінансів і кредиту, к.е.н., доцент

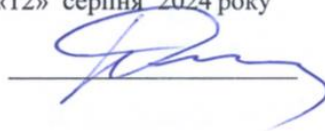
Викладачі:

Абрамова А.С., доцент кафедри фінансів і кредиту, к.е.н., доцент

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» і затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

/П.О. Нікіфоров/

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету

/Р.І. Грешко/

1. Мета навчальної дисципліни: сформувати теоретичні та практичні знання з адміністрування податків і зборів, здійснюваного контролюючими органами, а також сформувати професійні навички щодо забезпечення ефективності процесу оподаткування юридичних і фізичних осіб в Україні.

2. Пререквізити. Дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Адміністрування податків», - це: «Менеджмент організацій», «Публічне адміністрування», «Фінансовий менеджмент», «Бізнес-адміністрування. Практикум», «Управлінські рішення. Практикум».

3. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент» (освітня програма: «Менеджмент організацій і адміністрування») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК 12. Здатність вести пошук та налагоджувати ефективні комунікації з зовнішніми стейкхолдерами.

СК 13. Здатність застосовувати гнучкі методи управління при прийнятті стратегічних рішень.

Програмні результати навчання

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

ПРН16*. Збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати, формувати стратегічний набір підприємства та розробляти стратегії подальшого розвитку.

ПРН12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефаківців у фінансовій сфері діяльності.

ПРН16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1 Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	I	II	4	120	2	15	15	-	-	90	-	Залік

4.2 Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації адміністрування податків					
Тема 1. Теоретичні, правові та організаційні засади адміністрування податків Мета: розглянути сутність, мету, функції, завдання та механізм адміністрування податків, значення та роль контролюючих органів в адмініструванні, а також склад їх інформаційного забезпечення	9	1	1	-	-	7
Тема 2. Облік платників податків Мета: розглянути особливості обліку платників податків фізичних та юридичних осіб	14	1	1	-	-	12
Тема 3. Особливості реєстрації платників податку на додану вартість Мета: розглянути особливості обов'язкової та добровільної реєстрації платників податку на додану вартість	10	1	1	-	-	8
Тема 4. Облік податкових надходжень у контролюючих органах Мета: розглянути послідовність та механізм обліку податкових надходжень у контролюючих органах	11	1	1	-	-	9
Тема 5. Приймання та обробка податкових декларацій у контролюючих органах Мета: розглянути види податкової звітності, визначити особливості її складання та подання до контролюючих органів, встановити відповідальних осіб за подання звітності	10	2	1	-	-	7
Разом за ЗМ1	55	6	6	-	-	43
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Адміністрування податків і зборів					
Тема 6. Розрахунок суми грошових зобов'язань платника податків контролюючим органом Мета: розглянути особливості визначення сум податкових зобов'язань платника податків контролюючими органами та встановити особливості сповіщення платників	13	2	2	-	-	9
Тема 7. Податковий контроль у системі адміністрування податків Мета: розглянути теоретичні засади податкового контролю, видів перевірок та умов їх проведення	17	2	2	-	-	13
Тема 8. Адміністрування податкового боргу, порядок його погашення Мета: розглянути сутність податкового боргу, джерел його погашення, з'ясування природи податкової застави та адміністративного арешту активів, розстрочення та відстрочення сплати	14	2	2	-	-	10

податкового боргу						
Тема 9. Конфлікт інтересів у податкових відносинах і напрямки його вирішення Мета: розглянути природу конфліктності інтересів у податкових органах, методи їх попередження та вирішення, ознайомитися з механізмом податкового консультування платників податків	10	2	1	-	-	7
Тема 10. Відповідальність за порушення податкового законодавства Мета: встановити види відповідальності за порушення податкового законодавства шляхом застосування штрафних санкцій та нарахування пені	10	1	1	-	-	8
Разом за ЗМ 2	65	9	20	-	-	47
Усього годин	120	15	15	-	-	90

4.3. Тематика практичних занять

п/п	Назва теми (завдання)	Кількість годин
		денна ф.н.
1	Тема: Теоретичні, правові та організаційні засади адміністрування податків Завдання: оволодіти сутністю, метою, функціями, завданнями та механізмом адміністрування податків, застосовувати знання щодо значення та ролі контролюючих органів в адмініструванні та їх інформаційного забезпечення	1
2	Тема: Облік платників податків Завдання: володіти методикою постановки на облік платників податків – фізичних та юридичних осіб	1
3	Тема: Особливості реєстрації платників податку на додану вартість Завдання: засвоїти засади обов'язкової та добровільної реєстрації платників ПДВ, знати процедуру та терміни реєстрації	1
4	Тема: Облік податкових надходжень у контролюючих органах Завдання: засвоїти особливості обліку податкових надходжень у контролюючих органах	1
5	Тема: Приймання та обробка податкових декларацій у контролюючих органах Завдання: засвоїти види податкової звітності, опанувати особливості її приймання та обробки в контролюючих органах,	2
6	Тема: Розрахунок суми грошових зобов'язань платника податків контролюючим органом Завдання: засвоїти особливості визначення сум податкових зобов'язань, вміти скласти та знати механізм подання декларацій до контролюючих органів, знати відповідальність осіб за порушення умов подання звітності	2
7	Тема: Податковий контроль у системі адміністрування податків Завдання: засвоїти теоретичні засади податкового контролю, знати видів перевірок та умов їх проведення, опанувати встановлення відповідальності за порушення податкового законодавства шляхом застосування штрафних санкцій та нарахування пені	2
8	Тема: Адміністрування податкового боргу, порядок його погашення Завдання: опанувати сутність податкового боргу та джерела його	2

	погашення, знати особливості застосування податкової застави та адміністративного арешту активів, а також вміти здійснювати розрахунки розстрочення та відстрочення сплати податкового боргу	
9	Тема: Конфлікт інтересів у податкових відносинах і напрямки його вирішення Завдання: опанувати теоретичні засади та особливості конфліктів інтересів у податкових відносинах, знати процедури оскарження рішень контролюючих органів, закріпити знання щодо особливостей консультативної діяльності податкових органів	2
10	Тема: Відповідальність за порушення податкового законодавства Завдання: встановлення видів порушень податкового законодавства та засвоєння видів та характеру відповідальності за його порушення	1
Всього годин		15

4.4 Самостійна робота студента*

п/п	Назва теми	Кількість годин
		денна ф.н.
1	Тема: Теоретичні, правові та організаційні засади адміністрування податків Завдання: 1. Деталізуйте зміст адміністрування податків і його економіко-правові аспекти в Україні 2. З'ясуйте відмінності повноважень суб'єктів податкового адміністрування 3. Оцініть порядок встановлення та скасування податків і зборів в Україні 4. Схематично наведіть складові частини та основні етапи адміністрування податків 5. Обґрунтуйте завдання податкових органів України щодо забезпечення ефективності адміністрування податків	7
2	Тема: Облік платників податків Завдання: 1. Деталізуйте складові інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів в Україні 2. Вкажіть на недоліки механізму організації обліку платників податків в органах ДПС України 3. Схематично представте порядок взяття на облік за основним місцем обліку платників податків – юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів 4. Вкажіть на особливості порядку взяття на податковий облік громадян (у тому числі самозайнятих осіб) 5. Роз'ясніть порядок зняття з обліку платників податків в органах ДПС України	12
3	Тема: Особливості реєстрації платників податку на додану вартість Завдання: 1. З'ясуйте правові засади реєстрації платників податку на додану вартість в Україні 2. Схематично представте порядок реєстрації платників податку на додану вартість 3. Вкажіть на особливості формування та ведення Реєстру платників податку на додану вартість	8

	4. Зазначте умови анулювання реєстрації платників податку на додану вартість	
4	Тема: Облік податкових надходжень у контролюючих органах Завдання: 1. Розкрийте зміст оперативного обліку платежів, його правових засад і процедур 2. Оцініть стан автоматизації обліково-перевірочної роботи податкових органів України 3. Деталізуйте порядок функціонування електронних рахунків платників податку на додану вартість 4. Роз'ясніть умови повернення помилково або надмірно сплачених податків, зборів, єдиного соціального внеску, митних платежів суб'єктам господарювання і громадянам	9
5	Тема: Приймання та обробка податкових декларацій у контролюючих органах Завдання: 1. Схематично представте порядок приймання податкової звітності в контролюючих органах 2. Оцініть механізм подання податкової звітності в електронному вигляді та стан запровадження програмних комплексів ДПС в Україні 3. З'ясуйте особливості адміністрування системи приймання та реєстрації податкової звітності в податкових органах України 4. Деталізуйте порядок обробки та перенесення інформації з документів податкової звітності до електронних баз контролюючих органів	7
6	Тема: Розрахунок суми грошових зобов'язань платника податків контролюючим органом Завдання: 1. З'ясуйте поняття податкового та/або грошового зобов'язання та порядок їх визначення контролюючим органом 2. Порівняйте процедури застосування податкових повідомлень – рішень і податкових вимог, які надсилаються органами ДПС України платникам податків	9
7	Тема: Податковий контроль у системі адміністрування податків Завдання: 1. Охарактеризуйте способи здійснення податкового контролю як складової системи адміністрування податків, зборів, інших обов'язкових платежів 2. Обґрунтуйте можливості застосування в Україні горизонтального моніторингу як форми податкового контролю 3. Порівняйте порядок та строки проведення різних видів податкових перевірок 5. Складіть програму податкової перевірки 6. Схематично представте порядок оформлення документів за результатами податкових перевірок 7. Обґрунтуйте зміст електронних перевірок як додаткового сервісу в системі податкового контролю	13
8	Тема: Адміністрування податкового боргу, порядок його погашення Завдання: 1. Деталізуйте зміст і складові податкового боргу 2. Порівняйте джерела сплати грошових зобов'язань і погашення податкового боргу платниками податків 3. Охарактеризуйте повноваження контролюючих органів щодо	10

	стягнення податкового боргу 4. Схематично представте порядок процедури застосування податкової застави 5. Оцініть порядок застосування адміністративного арешту майна платника податків 6. Порівняйте підстави та порядок надання відстрочення та розстрочення грошових зобов'язань або погашення податкового боргу 7. З'ясуйте особливості порядку погашення податкового боргу платниками податків-юридичними та фізичними особами 8. Вкажіть на недоліки чинного порядку списання безнадійного податкового боргу платників податків	
9	Тема: Конфлікт інтересів у податкових відносинах і напрямки його вирішення Завдання: 1. З'ясуйте зміст поняття конфлікту інтересів у податкових відносинах і охарактеризуйте причини його виникнення в Україні 2. Схематично представте порядок оскарження дій посадових осіб органів ДПС України 3. Вкажіть на особливості різних видів податкової консультації як форми запобігання конфлікту інтересів держави та платників податків 4. Обґрунтуйте власне ставлення до податкового компромісу як форми вирішення конфлікту інтересів у податкових відносинах	7
10	Тема: Відповідальність за порушення податкового законодавства Завдання: 1. З'ясуйте зміст і види відповідальності за податкові правопорушення 2. Оцініть механізм застосування до платників податків штрафних санкцій 3. Схематично представте порядок нарахування та сплати пені	8
Всього годин		90
*Самостійна робота студентів з дисципліни адміністрування податків направлена на узагальнення, засвоєння і закріплення знань та включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій, підготовку та презентацію доповідей до відповідних тем дисципліни. Практичне ІНДЗ: За даними податкового та бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання – платника податків (за вибором студента) сформулювати пакет документів, які використані в процесі адміністрування його податкових платежів.		

5. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;

- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – екзамен

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді).

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Обов'язковим є посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень.

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковою умовою виконання навчального плану дисципліни. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної, додаткової літератури та інших (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати під час навчальних занять за кожную тему (опитування, тестування, розв'язання задач), виконання завдань для самостійної роботи – 8 балів. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за кожную тему. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 24; 2 модуль – 36 (разом – 60 балів).

Загальна (максимальна) кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі заліку і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Залікове завдання містить два теоретичних питання з дисципліни, 5 тестових завдання і одне практичне завдання з пройденого матеріалу. Після підготовки здобувачами конспекту відповіді та розв'язання задачі відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього здобувачу можуть бути задані додаткові питання. Також залік може бути проведений у письмовій формі в системі дистанційного навчання MOODLE.

У 40 балів, що можливо отримати на заліку входить: 2 теоретичних питання (по 10 балів відповідно), 5 тестів по 2 бали (сумарно 10) та практичне завдання (10 балів). У випадку не повної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали по другому питанню. Практичне завдання оцінюється таким чином: 10 балів – за повністю вирішене практичне завдання; 8 – за правильно вказані формули та методика розрахунку, однак неправильне розв'язання; 5 – за правильно вказані формули чи методика розрахунку, однак не має числового розв'язку; 3 – за

правильний хід обчислення чи вирішення завдання, однак не виконаний в повному обсязі. В іншому випадку практична ситуація оцінюється в 0 балів. У випадку отримання менше 50 балів за результатами поточного та підсумкового контролю, здобувач вищої освіти обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 35 балів, він не допускається до складання заліку.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Оцінка передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Вміння
5 (відмінно) A (90 – 100)	Здобувач вищої освіти: – має всебічні і глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни; – засвоїв знання щодо теоретичних засад адміністрування податків; – глибоко розуміє основну літературу та сучасні публікації з проблем адміністрування податків.	Здобувач вищої освіти: – вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою; – вміє використовувати додаткову літературу, грамотно викладати програмний матеріал; – дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання; – демонструє навички творчого мислення.
4 (дуже добре) B (80-89)	– показав повні знання навчального матеріалу за програмою курсу, здатний до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, ознайомився з додатковою літературою, рекомендовану програмою.	– успішно виконав передбачені програмою практичні завдання без суттєвих зауважень; – вміє використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
4 (добре) C (70-79)	– показав достатні знання навчального матеріалу за програмою курсу, має здатність до їхнього поглиблення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, рекомендовану програмою.	– вдало виконав передбачені програмою практичні завдання без критичних зауважень; – здатний використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
3 (задовільно)	– має достатні знання тільки	– виконав практичні завдання в

D (60-69)	основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і наступної роботи за спеціальністю; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою.	межах програмних вимог; – допускає неточності при розв'язання тестів, виконанні практичних завдань. – не в повній мірі здатний пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
3 (задовільно) E (50-59)	– має знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, який дозволяє подальше навчання; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою.	– виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає упущення, неточності та помилки при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не може пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
2 (незадовільно) з можливістю перескладання FX (35-49)	– не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає грубі помилки у відповідях; – має недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки.	– допускає принципові помилки під час вирішення передбачених програмою практичних завдань; – показує невміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.
2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом F (1-34)	– не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає неприпустимі помилки у відповідях; – має рівень знань, який не дозволяє самостійно оволодіти програмним матеріалом та вимагає додаткового прослуховування дисципліни.	– не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання; – не вміє орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
8		8		8	9	9	9		9		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n6341>

2. Митний кодекс України: закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

3. Бюджетний кодекс України : Закон України від 7.10.2010 р. №2592-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08 липня 2010 р. N 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
5. Про Митний тариф України : Закон України від 04 червня 2020 р. № 674-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>
6. Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців : Закон України від 15 травня 2003 р. № 755 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної податкової служби та у зв'язку з проведенням адміністративної реформи в Україні : Закон України від 05 липня 2012 р. № 5083-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5083-17#Text>
8. Про створення Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 р. № 118. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-96-%D0%BF#Text>
9. Порядок обліку платників податків і зборів : Наказ Міністерства фінансів України від 9 грудня 2011 р. № 1588. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11#Text>
10. Про затвердження Порядку ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Наказ Міністерства фінансів України від 12 січня 2021 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0321-21#Text>
11. Про затвердження Порядку оформлення і подання скарг платниками податків та їх розгляду контролюючими органами : Наказ Міністерства фінансів України від 21 жовтня 2015 р. № 916 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1617-15#Text>
12. Перелік достатніх підстав, які надають податковим органам право на проведення документальної позапланової виїзної перевірки платника податку на додану вартість для визначення достовірності нарахування бюджетного відшкодування такого податку : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 р. № 1238. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1238-2010-%D0%BF#Text>
13. Порядок подання документів для застосування податкової соціальної пільги : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1227. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1227-2010-%D0%BF#Text>
14. Порядок подання органами державної реєстрації прав на нерухоме майно та органами, що здійснюють реєстрацію місця проживання фізичних осіб, відомостей, необхідних для розрахунку податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки : Постанова Кабінету Міністрів України від 31 травня 2012 р. № 476. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476-2012-%D0%BF#Text>
15. Про внесення змін до порядку списання непогашених грошових зобов'язань або податкового боргу після ліквідації платника податків, не пов'язаної з банкрутством : Постанова Кабінету Міністрів України від 209 грудня 2020 р. № 1206. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1206-2020-%D0%BF#Text>
16. Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру податкових накладних : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1246. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1246-2010-%D0%BF#Text>
17. Про затвердження Змін до Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України від 29 січня 2020 р. № 30. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0171-20#Text>
18. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку взаємодії між підрозділами органів державної фіскальної служби при організації, проведенні та реалізації матеріалів перевірок платників податків : Наказ Державної фіскальної служби України від 31 липня 2014 р. № 22. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0022872-14#Text>
19. Про затвердження Порядку формування плану-графіка проведення

документальних планових перевірок платників податків : Наказ Міністерства фінансів України від 2 лютого 2015 р. № 524. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-15#Text>

20. Про затвердження форм документів, що використовуються у процесі відшкодування сум податку на додану вартість : Наказ Міністерства фінансів України від 13 липня 2016 р. № 606. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1069-16#Text>

21. Про затвердження Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами : Наказ Міністерства фінансів України від 06 червня 2017 № 557. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-17#Text>

22. Про запровадження електронного сервісу для платників податків - юридичних осіб : Наказ ДПА України від 11.02.2011р. №85. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0085837-11#Text>

23. Питання створення та запровадження електронного сервісу «Електронний кабінет платника податків : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2012 р. №1007-р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1007-2012-%D1%80>

7.2. Додаткова

24. Абрамова А.С., Бак Н.А., Жаворонок А.В. Адміністрування податків : метод. реком. до самост. вивч. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 84 с. URL : <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7550>.

25. Адміністрування податків : навч. практикум / укл.: А.С. Абрамова, Н.А. Бак, А.В. Жаворонок. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 172 с. <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7549>

26. Адміністрування податків : навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.

27. Аналітика та прогнозування соціально-економічних процесів і податкових надходжень : колект. Монографія. Київ : Компринт, 2019. 425 с.

28. Аранчій В.І. Податкові відносини суб'єктів підприємництва: управління та адміністрування : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2017. 474 с.

29. Артюх, О. В. Податковий аудит у системі фінансового контролю : монографія. Одес. нац. екон. ун-т. Одеса : Гельветика, 2018. 411 с.

30. Бондаренко О.М. Теорія та практика вирішення податкових спорів: концептуальні засади : монографія. Київ : Людмила, 2019. 483 с.

31. Бурова Т.А. Практикум з податкового обліку і контролю : навч. посіб. Миколаїв, 2018. 175 с.

32. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система : підручник. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Знання України, 2019. 567 с.

33. Воронська О.О. Податки в Україні : від теорії до практики : навч. посіб. 1-ше вид. Дніпро : Акцент , 2018. 463 с

34. Гетманцев Д.О., Коваль Ю.А., Нечай М. В. Адміністрування податкових платежів: проблеми теорії та практики: наук.-практ. посіб. Нац. шк. суддів України, Юрид. компанія Jurimex, Платформа податк. Знань Taxlink. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 775 с.

35. Гетманцев Д.О., Семчик О.О., Шишканов О.А. Прямі реальні податки. Правова сутність та адміністрування : наук.-практ. посіб. Нац. шк. суддів України, Юрид. компанія Jurimex. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 370 с.

36. Греца Я.В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування: зарубіжний досвід та українська практика : монографія. Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т». Ужгород : РІК-У, 2020. 417 с.

37. Дема Д.І. Податковий менеджмент: навч. посіб. К.: Алерта, 2017. 256 с.

38. Іванов Ю.Б. Проблеми розвитку корпоративного податкового менеджменту. Ю.Б. Іванов, О.М. Тищенко, О.В. Грачов та ін. Х.: Вид. ХНЕУ, 2010. 496 с.

39. Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Кізима А.Я. Податковий менеджмент: підруч. К: Знання, 2008. 525 с.

40. Крупка М.І. Система адміністрування податків в Україні: стан, проблеми та

перспективи розвитку : монографія. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 446 с.

41. Олендер І.Я. Вплив режиму усунення подвійного оподаткування на виконання податкового обов'язку : монографія ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2020. 222 с.

42. Поддєрьогін А.М. Оподаткування суб'єктів підприємництва: презентаційний навч. посіб. К.: КНЕУ, 2014. 365с.

43. Попова С. М. Організація податкового контролю : навч.- практич. Посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 290 с.

44. Редич О.В. Інформаційно-аналітичні технології в оподаткуванні : навч. посіб. Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 437 с.

45. Сидорович О.Ю. Передумови функціонування та логіка трансформації контролюючих інституцій з питань оподаткування в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2018. № 1. С. 70-80.

46. Сідляр В.В., Валігура В.А. Проблеми адміністрування митних платежів через призму фіскальних загроз. *Ефективна економіка*. 2021. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9173>

47. Хомутенко В.П., Луценко І.С., Хомутенко А.В. Адміністрування податків, зборів, платежів: навч.посіб. Одеса: «Атлант», 2015. 314 с

8. Інформаційні ресурси.

Офіційні сайти органів державного управління України:

48. Державна казначейська служба України – <http://www.treasury.gov.ua>

49. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>

50. Державна митна служба України - <https://customs.gov.ua>

51. Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>

52. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>

53. Національний банк України – [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)

54. Пенсійний фонд України – <http://www.pfu.gov.ua/>

55. Портал Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань – <https://usr.minjust.gov.ua/content/free-search>

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

56. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича - <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>

57. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua

58. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Економічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету

Р.І. Грешко

«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ
(назва навчальної дисципліни)

Обов’язкова
(вказати: обов’язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма

Менеджмент організацій і адміністрування
(назва програми)

Спеціальність

073 Менеджмент

(вказати: код, назва)

Галузь знань

07 Управління та адміністрування

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

другий (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Робоча програма навчальної дисципліни «Антикризове управління» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», останнє затвердження: наказ ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 30 травня 2023 р. № 225.

Розробник:

Запухляк В.М., доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, к.е.н., доцент

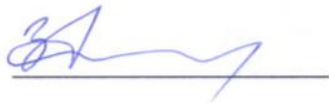
Викладачі:

Запухляк В.М., доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, к.е.н., доцент

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» і затверджено на засіданні кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

/З.І. Галушка/

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету

/Р.І. Грешко/

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни). Предметом вивчення курсу є процеси та механізми управління організацією в контексті забезпечення стабільності її функціонування в умовах впливу кризових явищ екзогенного і ендогенного характеру. Знання, отримані в рамках курсу «Антикризове управління», стануть основою для глибшого розуміння і комплексного сприйняття інших управлінських дисциплін, набуття навичок прийняття управлінських рішень в умовах кризи чи превентивного характеру.

2. Мета навчальної дисципліни: полягає у формуванні системи новітніх знань, сучасного управлінського мислення і практичних навичок оцінки й аналізу кризових факторів та явищ у зовнішньому і внутрішньому середовищі підприємства для запобігання банкрутства при прийнятті стратегічних та тактичних управлінських рішень, для забезпечення стабільності його функціонування. Вивчення даної вибіркової дисципліни спрямоване на забезпечення системного управлінського мислення і практичних навичок у контексті аналізу кризових чинників, оцінювання загрози банкрутства, методів мінімізації ризиків, санації, реструктуризації, кризових комунікацій.

3. Пререквізити: «Публічне адміністрування», «Управління проектами», «Самоменеджмент», «Менеджмент організацій».

4. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління і адміністрування» вивчення дисципліни «Антикризове управління» сприяє формуванню таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

СК12*. Здатність вести пошук та налагоджувати ефективні комунікації з зовнішніми стейкхолдерами.

СК13*. Здатність застосовувати гнучкі методи управління при прийнятті стратегічних рішень.

Програмні результати навчання

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.

ПРН14. Застосовувати сучасний методологічний та методичний інструментарій для прийняття ефективних управлінських рішень.

ПРН15. Розробляти, впроваджувати, адаптувати систему методів та інструментів

менеджменту в організаціях різних форм власності та видів діяльності в умовах невизначеності зовнішнього середовища.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

[illegible]

Тема 6. Діагностика кризових явищ Мета: Розуміти роль процедур діагностики кризових явищ у системі управлінського процесу; знати механізм діагностування криз на підприємстві, критерії його ефективності.	12	2	2	-	-	8	11	0,5	0,5	-	-	10
Тема 7. Ризики в антикризовому управлінні Мета: Розуміти сутність і роль ризиків у забезпеченні стабільного функціонування організації; знати класифікаційні ознаки, джерела ризиків, особливості прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності..	11	1	2	-	-	8	11	0,5	0,5	-	-	10
Тема 8. Внутрішні механізми нейтралізації ризиків. Страховання ризиків Мета Розуміти роль та механізм реалізації внутрішніх методів нейтралізації ризиків, знати їх специфіку, переваги і недоліки та умови застосування.	11	2	1	-	-	8	11	0,5	0,5	-	-	10
Тема 9. Санація підприємства Мета: Розуміти сутність та важливість процедури санації в антикризовому управлінні; знати специфіку основних типів санаційних процедур, їх переваги та недоліки.	10	1	1	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 10. Реструктуризація підприємства Мета розуміти природу реструктуризації як елемента підсистеми антикризового управління; знати специфіку основних форм реструктуризації, критеріїв та умов їх застосування.	10	1	1	-	-	8	10,5	-	0,5	-	-	10
Тема 11. Людський фактор у кризових ситуаціях Мета: Розуміти сутність та роль керівника, антикризової команди, особистісних чинників в діяльності організацій, знати джерела, наслідки стресів, конфліктів в організаціях в умовах кризи, а також заходи з їх подолання, мінімізації	10	1	1	-	-	8	10,5	0,5	-	-	-	10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>64</i>	<i>8</i>	<i>8</i>			<i>48</i>	<i>64</i>	<i>2</i>	<i>2</i>			<i>60</i>
Усього годин	120	15	15			90	120	4	4			112
Підсумкова форма контролю	залік											

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Антикризове управління» спрямована на узагальнення, системне засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона охоплює зокрема такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої і додаткової

літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які винесені на самостійне вивчення, а також виконання дослідницького завдання по кожному змістовому модулю. Зміст завдання полягає у підготовці письмової відповіді (у формі презентації) на обране питання з наведеного нижче переліку (одна письмова робота у рамках кожного модуля). За кожен таку роботу, в якій викладено обґрунтований матеріал, здобувач може отримати до 8 балів. Сума балів за виконання дослідницького завдання визначається: повнотою відповіді, акцентом на прикладних аспектах, логікою та аргументованістю викладу матеріалу, оригінальністю авторського підходу, якістю і кількістю використаних джерел, оформленням роботи.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема 1. Кризові явища в соціально-економічному розвитку Кризові явища в мікро- та макросистемах. Характеристика наукових поглядів на причини, місце та механізм криз в процесі економічному розвитку макросистем. Сутність кризи. Управління функціонуванням та розвитком організації. Об'єктивні, суб'єктивні та внутрішні і зовнішні причини криз. Наслідки криз, їх різноспрямованість. Загальна типологія криз. Загальні, локальні, явні, латентні кризи. Макро- і мікрокризи. Економічні, соціальні, організаційні, технологічні кризи. Проміжні, галузеві, структурні кризи. Динаміка криз на макрорівні. Циклічність. Фази економічного циклу. Види циклів.	9	10
2	Тема 2. Криза на рівні підприємства. Сутність кризи на мікрорівні. Наукові погляди на визначення кризи підприємства. Трактуювання кризи Вінером і Кааном. Спільні ознаки криз різних видів. Криза як динамічне явище. Загальна схема розгортання кризи на підприємстві. Фази кризи, їх ознаки та особливості прояву. Кризоутворюючі чинники. Екзогенні і ендогенні фактори. Підходи до класифікації чинників кризи на підприємстві. Види криз та їх класифікаційні ознаки. Види криз за рівнем виникнення, сферою походження, за можливістю прогнозування, за впливом на діяльність суб'єкта господарювання. Фінансові кризи.	8	10
3	Тема 3. Особливості і складові антикризового менеджменту Керовані та некеровані процеси у функціонуванні організації. Траєкторія розвитку виробничої та управлінської підсистем. Зміст, мета і завдання антикризового менеджменту. Проблеми діагностики кризи, проблеми забезпечення життєдіяльності організації, проблеми диференціації технологій управління, проблеми людського фактора. Характерні особливості системи антикризового менеджменту. Адаптивність; методи неформального управління; диверсифікація управління; уникнення нескоординованості. Функції антикризового менеджменту. Передкризове управління, управління в умовах кризи, управління процесом виходу з кризи, стабілізація нестійких процесів, мінімізація втрат, своєчасність рішень. Ключові принципи антикризового менеджменту, форми їх прояву. Принцип готовності; принцип превентивності; принципи оперативності і адекватності реагування; принцип комплексності рішень; принцип альтернативності дій; принцип адаптивності управління. Умови та критерії ефективності антикризового менеджменту.	8	10
4	Тема 4. Кризові явища у контексті життєвого циклу організації Життєвий цикл організації, сутність та значення в антикризовому управлінні. Огляд основних підходів до визначення життєвого циклу і його фаз. Характеристика фаз життєвого циклу. Динаміка управлінських криз. Криза лідерства, криза автономії, криза контролю, криза меж, криза довіри їх особливості, ознаки, джерела виникнення	9	10

	Еволюційний підхід до тлумачення стратегії організації. Організаційні форми функціонування підприємства та їх циклічні зміни. Експлерентний, патієнтний, віолентний, комутантний, леталентний етапи розвитку.		
5	Тема 5. Правові аспекти банкрутства Банкрутство як інститут ринкової економіки. Британська та американська моделі банкрутства. Завдання та функції інституту банкрутства підприємств в сучасних умовах. Еволюція інституту банкрутства в Україні. Закон України “Про банкрутство”: специфіка, недоліки та досвід реалізації. Реалізація процедур банкрутства. Розпорядження майном боржника. Санація боржника. Мирова угода. Ліквідація. Механізм спрощеної процедури банкрутства. Етапи провадження справи про банкрутство. Доарбітражне врегулювання господарських спорів.	8	12
6	Тема 6. Діагностика кризових явищ Сутність і завдання діагностики кризових явищ. Вимоги до процедури діагностування. Автентичність, об’єктивність, достовірність, своєчасність, використання внутрішньої і зовнішньої інформації, релевантна і нерелевантна інформація. Мета і завдання експрес-діагностики кризи. Визначення об’єктів “кризового поля”; формування системи індикаторів; аналіз окремих параметрів кризи; оцінка масштабів кризи. Сутність та цілі фундаментальної діагностики кризи. Систематизація кризоутворюючих факторів; комплексний аналіз впливів; розробка прогнозів; підсумкова оцінка кризового стану. Методи оцінки кризи. Аналіз фінансових коефіцієнтів; кореляційний аналіз; SWOT-аналіз; аналітичні моделі. Оцінка загрози банкрутства. Поточна та критична неплатоспроможність. Модель Альтмана. Коефіцієнт Бівера.	8	10
7	Тема 7. Ризики в антикризовому управлінні Характеристика умов ризику та невизначеності. Джерела ризику (зовнішні, внутрішні). Маркетинговий, фінансовий, виробничий, інвестиційний ризик. Сутність фінансових ризиків. Портфель ризиків. Класифікація ризиків: за функціональним характером, за характером об’єкта, за характером прояву в часі, за рівнем можливих фінансових втрат. Допустимий, критичний та катастрофічний фінансовий ризик. Мета та завдання управління фінансовими ризиками. Виявлення сфер ризику, оцінка імовірності настання ризикових подій, мінімізація рівня ризику, мінімізація можливих збитків. Прийняття рішень в умовах ризику (невизначеності). Критерій Вальда, критерій “максимакс”, критерій Гурвіца (альфа-критерій), критерій Севіджа.	8	10
8	Тема 8. Внутрішні механізми нейтралізації ризиків. Страхування ризиків Сутність внутрішніх механізмів нейтралізації ризиків, умови їх застосування та переваги. Уникнення ризиків, лімітування концентрації, диверсифікація, розподіл, резервування. Уникнення ризиків: форми реалізації. Відмова від операцій, реструктуризація трансакцій, перегляд структури коштів. Механізм лімітування концентрації ризику. Порогові значення. Гранично допустимі величини: залучених коштів, високоліквідних активів, товарного кредиту, депозитного внеску. Процедура та методи диверсифікації ризику. Диверсифікація: видів діяльності, валютного портфеля, депозитного портфеля, портфеля цінних паперів, програм реального інвестування. Специфіка розподілу ризиків. Резервування як засіб нейтралізації ризиків. Резервні фонди та запаси. Допоміжні методи нейтралізації ризиків. Механізм страхування. Загальні умови доцільності страхування.	8	10

	Страховання як складова антикризового менеджменту.		
9	Тема 9. Санація підприємства Економічна сутність санації, підходи до її тлумачення. Основні цілі санації. Типи санаційних заходів: соціальні, організаційно-правові, виробничо-технічні, фінансово-економічні. Випадки, коли приймається рішення про фінансову санацію підприємства. Санаційний аудит, формування стратегії санації, програма санації, розробка проекту санації, моніторинг результатів проведення санації. Санаційна спроможність підприємства: передумови та критерії. Суть та основні завдання санаційного аудиту. Порядок проведення санаційного аудиту. Призначення плану санації та його узгодження. Принципи розробки плану санації. Структура та етапи розробки плану санації підприємства. Ефективність санації.	8	10
10	Тема 10. Реструктуризація підприємства Реструктуризація та її трактування. Місце реструктуризації в антикризовому менеджменті. Ключові особливості реструктуризації. Форми реструктуризації. Реструктуризація виробництва; реструктуризація активів; фінансова реструктуризація; корпоративна реструктуризація (реорганізація). Реорганізація та план реорганізаційних заходів. Види реорганізації. Законодавчі вимоги щодо реорганізації підприємства. Реорганізація: санаційні аспекти. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємств (злиття, приєднання, поглинання) – умови та переваги від застосування. Горизонтальне та вертикальне злиття. Реорганізація підприємств, спрямована на їх розукрупнення (поділ, виокремлення). Перетворення як специфічна форма реорганізації підприємств.	8	10
11	Тема 11. Людський фактор у кризових ситуаціях Формування, механізм функціонування та завдання антикризової команди. Функції та специфічні характеристики антикризової команди. Поведінка в кризовій ситуації. Вплив кризових ситуацій на людину. Реакція на кризу. Післякризовий шок. Стрес. Особисті характеристики учасників антикризових заходів. Реакції менеджерів на кризові події. Планування психологічного відновлення. Антистресова підготовка. Метод СПР. Комунікації в умовах кризи. Емоції та комунікація. Систематизовані стилі подання повідомлень. Методики HELP та SAFE. Передумови стійкості до впливу кризи. Розвиток стійкості організацій до впливу кризи. Розвиток здатності протистояти впливові кризи: психологічні аспекти.	8	10

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Антилекція як інструмент налагодження зворотного зв'язку із аудиторією, забезпечення ефективних комунікацій.

Віртуальні класи і відеоконференції: платформа Google Meet для онлайн-зустрічей, проведення лекцій, обговорення практичних аспектів дистанційно у режимі реального часу.

Платформа Moodle, яка в межах навчальної дисципліни дозволяє створювати онлайн-версію курсу із відповідними методичними матеріалами та можливістю взаємодії між здобувачами освіти та викладачем.

Методи навчання:

МН 1 - вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);

МН 2 - практичні методи (практичні роботи);

МН 7 - інтерактивні методи;

МН 8 - ситуаційні завдання;

МН 9 - робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;

МН 10 - самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;

МН 11 - дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн- платформ.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у студентській олімпіаді, конференції тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. У випадку використання ідей, розробок, тверджень інших авторів, обов'язковим є посилання на джерела інформації.

Відвідування занять. Обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни – регулярне відвідування занять. Форми навчання визначені затвердженням графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Методи оцінювання:

МО 1 - фронтальне опитування;

МО 2 - індивідуальне опитування;

МО 3 - презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);

МО 7 - реферати;

МО 10 - розв'язування практичних ситуацій;

МО 11 - тестування;

МО 12 - тематичні контрольні роботи;

Підсумковий контроль – залік.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка і обґрунтованість викладу матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземними мовами) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, узагальнення і висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання різноманітних джерел інформації, нормативних документів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; нестандартний підхід і креативність; акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Моніторинг навчальних результатів здійснюється на основі:

поточного контролю за підсумками оцінювання експрес-опитувань, тестувань, індивідуального й колективного опрацювання кейсів, виступів, повідомлень, реферативних завдань та участі в дискусіях з проблематики відповідних занять (максимальна сумарна кількість балів, яку може отримати студент за роботу на практичних заняттях в рамках поточного контролю становить 60 балів);

підсумкового контролю у вигляді заліку (оцінюється в 40 балів). Завдання, які є елементами підсумкового контролю (заліку), передбачають, зокрема: розгорнуті відповіді системно-теоретичного характеру; формулювання дефініцій і лаконічних пояснень.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається із суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання залікових завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)													Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2							40	100
T1	T2	T3	T4	T5	ІНДЗ -1	T6	T7	T8	T9	T10	T11	ІНДЗ -2		
4	4	5	5	4	8	4	4	4	4	3	3	8		
30						30								

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів.

8. Рекомендована література (основна)

1. Гобела В.В., Живко З.Б., Леськів Г.З., Мельник С.І. Управління кризовими ситуаціями: навчальний посібник. Львів : ЛДУВС, 2022. 228 с.
2. Бондарчук М. К., Алексеев І. В. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. 268 с.
3. Войтко С. В., Мельниченко А.А. Лідерство та антикризовий менеджмент: підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 195 с.
4. Калініченко З.Д. Ризик-менеджмент: навчальний посібник. Дніпро : ДДУВС, 2021. 224 с.
5. Коулман А. Стратегії кризових комунікацій. Харків : Фабула, 2023. 200 с.
6. Кривов'язюк І. Антикризове управління підприємством. Київ: Кондор, 2020. 394 с.
7. Хіт Р. Кризовий менеджмент для керівників. Київ : Наукова думка, 2002. 566 с.
8. Череп А.В., Корженевська В.М. Формування програми антикризового управління діяльністю промислових підприємств : монографія. Київ : Кондор, 2019. 216 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL: <https://amcu.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму (World Economic Forum). URL: <https://www.weforum.org/>
3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://me.kmu.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.rada.gov.ua>

6. Офіційний сайт Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку.
URL: <http://wdc.org.ua/>
7. Офіційний сайт Статистичного відділу ООН (UNSD). URL:
<https://unstats.un.org/home/>
8. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень URL: <http://www.niss.gov.ua>
9. Офіційний сайт Boston Consulting Group. URL: <https://www.bcg.com/>
10. Офіційний сайт Harvard Business Review: <https://hbr.org/>
11. Офіційний сайт Institute for Crisis Management. URL: <https://crisisconsultant.com/>
12. Офіційний сайт PricewaterhouseCoopers. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk.html>

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Економічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра маркетингу, інновацій та регіонального розвитку
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана економічного факультету

Р.І. Грешко

«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ІННОВАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА
(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова
(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма	<u>Менеджмент організацій і адміністрування</u> (назва програми)
Спеціальність	<u>073 Менеджмент</u> (вказати: код, назва)
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u> (вказати: шифр, назва)
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u> (вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)
<u>Економічний факультет</u> (назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)	
Мова навчання	<u>українська</u> (вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Інновації та інноваційна економіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 29 травня 2024 р. № 184.

Розробник:

Буднікевич І.М., професор кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку, д.е.н., професор

Викладачі:

Буднікевич І.М., професор кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку, д.е.н., професор

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» і затверджено на засіданні кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку

Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Завідувач кафедри /І.М. Буднікевич/

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету /Грешко Р.І./

1. Мета навчальної дисципліни: формування у студентів цілісної системи знань і навичок, необхідних для функціонування бізнесу в умовах інноваційної економіки, впровадження інновацій та реалізації інноваційних проєктів, маркетингу та комерціалізації інновацій, стратегічного та тактичного управління інноваціями, організації інноваційної діяльності на рівні держави, регіону і окремого підприємства.

Результатом вивчення дисципліни «Інновації та інноваційна економіка» є підкріплення здобувачами освіти за ОП **«Менеджмент організацій і адміністрування»** таких компетентностей:

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

Програмні результати навчання за ОП «Менеджмент організацій та адміністрування»

ПРН14. Застосовувати сучасний методологічний та методичний інструментарій для прийняття ефективних управлінських рішень.

3. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	10	4	120	15	15			90		Залік
Заочна	1	10	4	120	4	4			112		Залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Інноваційний розвиток економічних систем: стан та основні тенденції	9	1	1			7	9	1				8
Тема 2. Інновації, інноваційний процес, інноваційна економіка	8	1	1			6	8					8
Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.	12	2	2			8	12	1				11
Тема 4. Інноваційний менеджмент та стратегічне управління інноваціями	12	2	2			8	12		2			10
Тема 5. Маркетинг інновацій та комерціалізація нововведень	12	2	2			8	12	1				11
Тема 6. Управління персоналом в інноваційній організації	12	2	2			8	12	1				11
Тема 7. Фінансування та інвестиційне забезпечення інновацій	10	2	0			8	10					10
Тема 8. Венчурне підприємництво	12		2			10	12					10
Тема 9. Державна інноваційна політика	10	1				9	10					10
Тема 10. Інтелектуальна власність та її роль в інноваційній економіці	9		1			8	9					9
Тема 11. Інноваційний розвиток бізнесу та інноваційні проекти	14	2	2			10	14		2			12
Усього годин	120	15	15	0	0	90	120	4	4	0	0	112

Плани лекцій

Лекція 1. Інноваційний розвиток економічних систем: стан та основні тенденції

1. Інновації як джерело сучасного економічного розвитку
2. Тенденції світового інноваційного процесу
3. Головні інноваційні технології 2021-2024 рр
4. Тренди розвитку «2024» в різних галузях та сферах діяльності
5. Міжнародна статистика інновацій. Світовий інноваційний індекс.
6. Проблеми інноваційного розвитку української економіки
7. Інновації, інноваційний процес, інноваційна економіка, нова економіка.

Лекція 2. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку

1. Основні організаційні форми інноваційної діяльності.
2. Особливості спеціалізованих та комплексних інноваційних організацій.
3. Еволюція бізнес інкубаторів. Типи бізнес-інкубаторів та інноваційні центри
4. Нові форми бізнес-інкубаторів
5. Акселератори та стартапи
6. Наукові парки та технопарки.
7. Технополіси.
8. Регіони науки та інновацій.
9. Інфраструктура ринку інновацій.

Лекція 3. Інноваційний менеджмент та стратегічне управління інноваціями

1. Суть та механізм стратегічного управління
2. Інноваційна стратегія підприємства та особливості її формування
3. Поняття та види інноваційних стратегій
4. Типи стратегічної інноваційної поведінки
5. Стратегія в сфері масового виробництва (ВІОЛЕНТИ).
6. Стратегія диверсифікації продукту та сегментування ринку (ПАТІЄНТИ)
7. Стратегія інноваційних дослідницьких організацій. ЕКСПЛЕРЕНТИ
8. Стратегія в сфері мілкового неспеціалізованого бізнесу (КОМУТАНТИ)
9. Специфіка українських інноваційних стратегій.
10. Інноваційна політика компанії

Лекція 4. Маркетинг інновацій та комерціалізація нововведень

1. Значення маркетингу в комерціалізації інновацій.
2. Види маркетингу інновацій.
3. Комплекс маркетингу інновацій
4. Технологія маркетингових досліджень по новому продукту.
5. Позиціонування інноваційного товару.
6. Маркетинг нових технологій.
7. Організація системи збуту нового продукту. Трансфер технологій.

Лекція 5. Управління персоналом в інноваційній організації

1. Особливості управління персоналом в інноваційних організаціях
2. Інноваційний клімат та інноваційна культура
3. Методи генерування інновацій
4. Мотивація інноваційної діяльності персоналу
5. Нові технології соціального управління.
6. Командна робота в інноваційних стартапах
7. Фактори що посилюють та послаблюють новаторство в організації
8. Інноваційні проекти вдосконалення системи управління персоналом

Лекція 6. Фінансування та інвестиційне забезпечення інновацій

1. Завдання та зміст системи фінансування інноваційної діяльності
2. Види і джерела фінансування інноваційної діяльності
3. Особливості міжнародного фінансування інновацій
4. Інноваційні фінансові інструменти
5. Стан фінансування інноваційної діяльності в Україні.
6. Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом

Лекція 7. Державна інноваційна політика

1. Суть та інструменти інноваційної політики
2. Методи реалізації інноваційної політики
3. Напрямки державного стимулювання інноваційної діяльності
4. Інноваційна стратегія держави
5. Досвід реалізації інноваційної політики в зарубіжних країнах

Лекція 8. Інноваційний розвиток бізнесу та інноваційні проекти

1. Проектування інноваційного розвитку бізнесу
2. Суть та види інноваційних проектів
3. Структура інноваційного проекту
4. Розробка інноваційного проекту

Теми практичних занять

№	Назва теми
1.	Тенденції світового інноваційного процесу. Інноваційні рейтинги країн та регіонів. Інноваційні процеси та сучасні бізнес-моделі. Закриті та відкриті інновації.
2.	Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку. Бізнес-інкубатори, акселератори та стартапи
3.	Інноваційний менеджмент та стратегічне управління інноваціями
4.	Комплекс маркетингу інновацій. Трансфер та комерціалізація нововведень
5.	Мотивація розробки, впровадження та прийняття інновацій в організації. Ділова гра «Методи генерування ідей».
6.	Венчурне підприємництво.
7.	Інтелектуальна власність та її роль в інноваційній економіці
8.	Інноваційний розвиток бізнесу. Форум інновацій. Презентація групового інноваційного проєкту

ІНДЗ 2. України в міжнародних рейтингах

Оцініть місце України в міжнародних рейтингах і зробіть висновок про причини таких низьких показників

Показник	2019	2020	2021	2022	2023	Примітка
Індекс глобальної конкурентоспроможності економіки World Economic Forum						Конкурентоспроможність (якість інституцій, інфраструктура, макроекономічна стабільність, освіта, розвиненість фінансового ринку, технологічний рівень, інноваційний потенціал) www.weforum.org/
Рейтинг конкурентоспроможності World Competitiveness Yearbook						Дослідження конкурентноздатності (стан економіки, ефективність уряду, ефективність бізнесу та стан інфраструктури) www.imd.ch
Корупційний індекс організації Transparency International						Індекс корупційності www.transparency.org
Індекс економічної свободи Heritage Foundation						Визначення ступеню свободи економіки (ділова, торгова, фінансова, грошово-кредитна, інвестиційна, фінансова, трудова свобода, свобода від Уряду, від корупції, захищеність прав власності) www.heritage.org
The Global Innovation Index						Світовий інноваційний індекс http://gtmarket.ru/ratings/global-innovation-index/info
Bloomberg Innovation Index						Рейтинг країн за інноваційним розвитком агентства Bloomberg https://www.bloomberg.com

Зміст завдань для самостійної роботи з курсу «Інновації та інноваційна економіка»

Тема 1. Інноваційний розвиток економічних систем: стан, основні тенденції та тренди	7
1. Після вивчення наведеного теоретичного матеріалу та самостійної роботи з рекомендованими літературними джерелами необхідно підготувати і провести реферативне дослідження на тему «Інноваційна економіка». У дослідженні розглянути одне з питань: - Підходи до оцінки рівня інноваційного розвитку національної економіки - Організація статистичних спостережень та оцінки фактичного стану інноваційної сфери, - Рейтинги інноваційних економік. - Рейтинг інноваційних економік Bloomberg. - Глобальний індекс інновацій (Global Innovation Index) - «Підривні» та «проривні» інновації. - Зміна поняття товару в інформаційному суспільстві та знаннєвій економіці. - Формування інноваційної економіки в країнах, які перебували на периферії світової економіки. - Інновації в ESG-стратегіях. - Глобальна база даних по брендам	2
2. Опрацювати методичні вказівки до використання методу конкретних ситуацій. Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
3. Підготувати приклади успішних та провальних інновацій.	1
4. Підготовка до участі в круглому столі «Інновації військового часу»	2
Тема 2. Інновації, інноваційний процес та інноваційна економіка	6
- Підготувати доповідь про приклади найбільш успішних інновацій в сучасній економіці.	2
- Повідомлення про інноваційну складову українського експорту (окремої галузі). Дати характеристику стану та рівня розвитку сучасного високотехнологічного сектору України.	2
- Есе «Як війни та пандемії впливають на еволюцію інноваційної діяльності?»	2
Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.	8
Після вивчення наведеного теоретичного матеріалу та самостійної роботи з ресурсами мережі Інтернет підготувати презентацію пошукового дослідження на одну із запропонованих тем:	
- Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності технопарків (світовий досвід) - Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності бізнес-інкубаторів (світовий досвід) - Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності виставок інновацій (світовий досвід) - Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності технополісів (світовий досвід) - Підготовка презентації про акселераторів та стартапах в Україні	3
Повідомлення по темі «Стратегічні інноваційні альянси»	2
Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
Тема 4. Інноваційний менеджмент та стратегічне управління інноваціями	8
- Підібрати, проаналізувати та зробити висновки зі статистичних даних пов'язаних з інноваційним розвитком обраного ринку, визначити інноваційно-технологічні тенденції конкретного ринку.	2
- Підготувати презентацію про інноваційні стратегії провідних компаній	2
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
- Підготувати ситуаційну вправу з маркетингових стратегій провідних компаній. Сформулювати та висловити свої думки з приводу успішності маркетингової підтримки інноваційних стратегій провідних компаній. Сформулювати запитання та завдання до кейсових ситуацій.	2
Тема 5. Маркетинг інновацій та комерціалізація нововведень	8
- Підготувати доповідь про ключові тренди технологічних, соціальних, екологічних та економічних нововведень.	2
- Підготувати повідомлення про франшизи як спосіб комерціалізації інновацій	2
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
- Моделювання прикладів трансферу і комерціалізації інноваційних технологій	2
Тема 6. Управління персоналом в інноваційній організації	8
- Пошукове дослідження: «Основні методи стимулювання інноваційної активності працівників»	3

<i>та генерування нових ідей»</i>	
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
- Дослідити бренд обраного роботодавця. Проаналізувати стан ринку праці у відповідній галузі.	3
Тема 6. Брендинг в інноваційно-орієнтованих компаніях	7
- Проаналізувати рейтинги інноваційних компаній, вивчити методику їх укладання	2
- Підібрати матеріали з ребрендингу компаній, визначити причини ребрендингу, сформулювати власну думку про успішність/неуспішність.	2
- Підібрати приклади інструментів брендингу: інбрендингу, продакт плейсменту технологічних товарів, парасоликові бренди, управління репутацією	1
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
Тема 7. Фінансування та інвестиційне забезпечення інновацій	8
- Повідомлення щодо досвіду зарубіжних компаній у застосуванні новітнього інструментарію фінансування інноваційної діяльності економічних суб'єктів	3
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
- Розробка чек-листу для вибору інвестора.	3
Тема 8. Венчурне підприємництво та стартапінг	10
Підготовка доповідей та презентація з узагальнення досвіду зарубіжних країн в організації діяльності венчурних фірм, бізнес-інкубаторів, інноваційних центрів; розвитку малих наукомістких форм в Україні; діяльності венчурних фондів за кордоном та в Україні.	3
Підготовка до круглого столу «Високотехнологічні стартапи»	5
Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
Тема 8. Інноваційні проєкти	10
- Опрацювання методики оцінки інноваційних проєктів та виконання розрахункових завдань.	7
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
- Підібрати приклади коли реалізація інноваційного проєкту дозволила компанії утримувати панівне положення на ринку	1
Тема 10. Інтелектуальна власність та її роль в інноваційній економіці	8
- Аналіз стану та тенденцій розвитку ринку певної техніки чи технології. Аналіз ринку наукових досліджень (розробок) (джерела: BOIT «World Intellectual Property Indicators», IFI CLAIMS «IFI CLAIMS ANNOUNCES. GLOBAL PATENT HOLDERS», IFI Global 250, IFI CLAIMS Live 1000, Reputation	3
- Institution Global Rep TrakTM	
- Провести патентний пошук для самостійно обраного продукту	2
- Кабінетне дослідження для прогнозування наукових напрямків та розробок, результати яких будуть конкурентоздатні в майбутньому	3
Тема 11. Національні інноваційні системи та державна інноваційна політика	9
- Підготовка тез/доповіді на факультетський Форум інновацій	6
- Підготовка презентацій «Національна інноваційна політика країни»	3
Всього	90

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що стало головним чинником переходу від постіндустріальної економіки до інноваційної економіки і коли це почало відбуватися?
2. Що таке інновація, її характеристика.
3. Роль інновації в сучасній економіці, її значимість в процесі еволюції господарських систем.
4. Що характеризує інноваційну економіку або економіку, засновану на знаннях?
5. Які фактори визначають джерела зростання в інноваційній економіці (неоекономіки)?
6. Інновація з позиції мікроекономічного аналізу.
7. Які інституційні чинники прискорення інноваційних процесів?
8. Які основні підходи до визначення поняття «інновація» і в чому причина такого великого розмаїття трактувань?
9. Хто і навіщо, на думку Й. Шумпетер, здійснює нововведення?
10. Які головні якісні особливості сучасного економічного розвитку?
11. У чому полягає основний соціально-економічний ефект реалізації результатів інноваційної діяльності?
12. У чому полягає основне протиріччя інноваційної діяльності?
13. Опишіть рішення, які приймаються компаніями для нівелювання ризиків невизначеності нововведень.
14. Обґрунтуйте універсальність позитивної формули "інновації - економічне зростання".
15. Назвіть основні відмінності між екстенсивним та інтенсивним видами відтворення.
16. Які чинники інноваційної діяльності, їх зміни в процесі економічного розвитку?
17. Який зв'язок між витратами на НДДКР і зростанням обсягів виробництва, зайнятості, інвестицій і т.д.?
18. Охарактеризуйте основні фази відтворювального процесу.
19. Яка роль інноваційної діяльності в сучасних економічних умовах?
20. Що являє собою інноваційний процес?
21. Назвіть головні і специфічні характеристики інноваційного процесу.
22. Розкрийте специфічні характеристики інноваційного процесу.
23. Що таке розповсюдження чи дифузія інновацій, чим обумовлена їх швидкість?
24. Назвіть фази інноваційного процесу.
25. Циклічність інновацій. Які фази інноваційного циклу? Чому потрібен механізм мультициклічності інноваційних процесів?
26. Найважливіші суб'єкти інноваційної діяльності.
27. Опишіть методи ініціювання інновацій
28. Опишіть методи та технології генерування нових ідей.
29. Що таке венчурне підприємництво? Організаційні форми венчурних капіталовкладень.
30. Що таке трансфер технологій? Об'єкти трансферу технологій. Види передачі

(трансферу) технологій.

31. Які фінансові інститути працюють з інноваційними компаніями?
32. Які основні принципи організації фінансування інноваційного процесу?
33. Емісія цінних паперів як найважливіше джерело фінансування інновацій.
34. Опишіть моделі фінансування інноваційної діяльності суб'єктів господарювання.
35. Опишіть методи управління інноваціями сфері фінансів, банківської справи та страхування.
36. Наведіть приклади застосування інноваційних підходів в сфері фінансів, банківської справи та страхування
37. Які основні ринкові механізми формування цін на інноваційну продукцію?
38. Які фактори враховуються в процесі ціноутворення на інноваційну продукцію?
39. Що таке дифузія інновацій?
40. Що таке трансфер інновацій, його інституційно-правові форми.
41. Які основні функції держави при здійсненні інноваційної політики та методи реалізації цієї політики?
42. Прямі методи регулювання інноваційної діяльності. Досвід зарубіжних країн.
43. Непрямі методи регулювання інноваційної діяльності. Досвід зарубіжних країн.
44. Які основні напрямки державної інноваційної політики?
45. Що забезпечує реалізацію основних напрямів державної інноваційної політики?
46. Які елементи інституційно-правової основи інноваційного розвитку економіки?
47. Опишіть сценарії інноваційного розвитку, які застосовуються окремими країнами. Що вартує використати в Україні?
48. Що таке національна інноваційна система, її елементи.
49. Методи інституціалізації інноваційної діяльності.
50. Основні положення Закону України "Про інноваційну діяльність".
51. У чому різниця лінійної і нелінійної моделі інноваційного процесу?
52. Назвіть характерні ознаки нелінійного інноваційного процесу.
53. Які найважливіші елементи і стилі управління інноваціями в компанії, фірмі?
54. Що таке інноваційна культура?
55. Назвіть найбільш суттєві елементи нових організаційних форм в компанії, фірмі.
56. Які основні типи інноваційної стратегії компанії?
57. Опишіть стратегії розвитку соціально-економічних систем.
58. Назвіть і коротко охарактеризуйте основні стадії життєвого циклу інноваційного продукту.
59. Чому необхідна інноваційна модернізація економіки України?
60. Які, на вашу думку, основні передумови, умови і напрямки переходу до інноваційного соціально орієнтованого розвитку України?

61. Які моделі формування інноваційної інфраструктури?
62. Які чинники, що стримують інноваційний розвиток України?
63. У чому полягає специфіка венчурного інвестування? Назвіть основних учасників процесу венчурного інвестування. Які завдання вони вирішують?
64. Яку роль відіграють венчурні фонди і керуючі ними компанії? Опишіть основні стадії руху венчурного капіталу.
65. Як держава може підтримувати малі інноваційні підприємства?
66. Що таке національна інноваційна система, які її складові?
67. Роль держави у формуванні національної інноваційної системи.
68. Чому, на ваш погляд, роль науки та освіти є вирішальною в формуванні національної інноваційної системи.
69. У чому полягає сенс правового регулювання інноваційної діяльності та якими нормативно-правовими актами воно представлено?
70. Який взаємозв'язок понять «інтелектуальна власність», «інтелектуальний продукт», «промислова власність», «винахід»?
71. Яку функцію виконує патент в правовому регулюванні інноваційної діяльності і на які об'єкти промислової власності він видається?
72. Що таке ліцензування і яку роль воно відіграє в торгівлі технологіями?

Індивідуальне / Групове проєктне завдання
«Розробка, обґрунтування та промоція ідеї інноваційного проєкту»

Обсяг роботи: 1) Пояснююча записка (15-20 сторінок формату А4 на одному боці аркуша, кегль 14, інтервал 1,5). 2) Презентація 25-30 слайдів із медіа-супроводом 20 хвилин.

Об'єкт: Обґрунтування виконується для конкретного підприємства чи виду діяльності. Виконавці: група студентів з 4-5 осіб.

Загальна оцінка за проєкт розподіляється між учасниками самостійно відповідно до індивідуального вкладу.

Орієнтовна структура ОДЗ:

Резюме.

1. Розробка (опис) ідеї інновації.
2. Дослідження ринку і ринкових перспектив впровадження інновації в сфері управління персоналом.
3. Аналіз очікуваних витрат і результатів (з урахуванням факторів ризику), оцінка соціальної та економічної доцільності інноваційного проєкту.
4. Розроблення орієнтовного плану-графіка реалізації інноваційного проєкту.
5. Розробка презентації проєкту для потенційних інвесторів.
6. Підготовка контенту для промоції інноваційного проєкту.
7. Список використаних джерел інформації.

Додатки (за необхідності).

Завдання обирається та виконується за бажанням студентів і оцінюється максимально в 10 балів для кожного учасника (бали студенти розподіляють самостійно, враховуючи внесок кожного в спільний проєкт)

4. Методи навчання:

- МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо).
 МН2 – бізнес-кейси (індивідуальні або командні).
 МН3 – ділові гри;
 МН4 – проєктні завдання (індивідуальні та командні проєкти);
 МН5 – методи візуалізації результатів (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо).
 МН6 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами.
 МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням.
 МН8 – підготовка тез/доповіді на конференцію.
 МН9 – тренінги, коучі, майстер-класи від запрошених стейкхолдерів.
 МН10 – реферативні та пошукові дослідження.

7. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Формами поточного контролю є:

- МО1 – презентація самостійних робіт за індивідуальними завданнями.
 МО2 – захист бізнес-кейсів, результатів досліджень.
 МО3 – аналітичні звіти, реферати.
 МО4 – презентації результатів виконання завдань.
 МО5 – презентація творчих завдань
 МО6 – командні результати ділових ігор.
 МО7 – командні результати проєктних завдань.
 МО8 – презентація власного підготовленого кейсу, які складені на основі реальних сценаріїв і стратегій розвитку компаній, інноваційних регіонів.
 МО9 – підсумковий контроль – залік у тестовій формі.
За семестр студент може отримати максимум 60 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (залік)	Σ балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	Тести	
6	5	6	6	6	4	4	5	4	4	10	40	100

Залік включає 40 тестів і оцінюється в 40 балів. Сума оцінок дозволяє сформулювати підсумкову оцінку на основі використовуваної числової шкали.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Вивчення даної дисципліни вимагає застосування новаторських підходів до організації навчального процесу на основі широкого застосування новітніх

інформаційних технологій. Основний наголос повинен робитися на практичному використанні та закріпленні отриманих теоретичних знань через організацію тренінгів, вирішення управлінських ситуацій, аналізу практики впровадження інновацій, підготовки власних кейсів.

Невід'ємним компонентом навчання є організація круглих столів, форуму, семінарів із залученням компетентних спеціалістів у сфері інновацій, наукових організацій з метою наближення навчального процесу до практики організації та управління інноваціями.

Обов'язковою є самостійна підготовка студентами творчої роботи з актуальних проблем теорії та практики інновацій для глибшого й ґрунтовнішого вивчення зарубіжного досвіду інноватики, виконання індивідуального завдання на основі вирішення конкретної ситуації, підготовка групового інноваційного проєкту вдосконалення системи управління та технології роботи з персоналом з орієнтацією їх на досягнення соціально-економічної ефективності

5. Список рекомендованої літератури

1. Буднікевич І.М., Крупенна І.А., Баранюк Д.С. Досвід Ізраїлю з розвитку інновацій та туризму в умовах воєнних дій. Економіка та право. 2023. №4 (71). С.68-78. URL: <http://economiclaw.kiev.ua/index.php/economiclaw/article/view/1132/1092>
2. Буднікевич І.М., Школа І.М. Становлення регіонального ринку інновацій в Україні. Чернівці: «Зелена Буковина», 2002. 200 с.
3. Вовк І.П. Маркетинг інновацій. Курс лекцій / Укладачі: І. П. Вовк, Ю. Я. Вовк // Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2015. 44 с.
4. Грегерсен Гел. Змінюй питання. Знаходь відповіді. Генеруй інновації та знаходь рішення / з англ. пер. Оксана Дятел. Київ : Bookchef : Форс Україна, 2020. 366 с.
5. Збірник ситуаційних (кейсових) завдань з навчальних дисциплін «Інновації та інноваційна економіка», «Інноваційний розвиток підприємства», «Інновації та маркетинг інновацій», «Маркетинг інновацій», «Digital-marketing», «Технології та новації». Навчальний посібник. / уклад. І.М. Буднікевич, Є.І. Венгер, О.В.Кифяк, І.А. Крупенна. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2021. 172 с.
6. Інноваційний розвиток підприємств в парадигмі інтелектуалізації економіки : монографія. [Н. В. Лохман та ін. ; під ред. Н. В. Лохман] ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Кременчук : Щербатих О. В., 2020. 205 с.
7. Інноваційна діяльність у міжнародній економіці : навч. посібник / уклад. І. О. Новік ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Електрон. текст. дані. Харків, 2019. 315 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/48931>
8. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П.Г.Перерва [та ін.] ; ред.: П.Г.Перерва, В.І.Борзенко, Т.О.Кобелева; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Планета-Прінт, 2019. 1002 с
9. Інноваційна діяльність у міжнародній економіці : навч. посібник / уклад. І. О. Новік ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Електрон. текст. дані. Харків, 2019. 315 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/48931>
10. Комерціалізація інновацій: колект. Монографія. За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Ілляшенка С. М., д-ра екон. наук, доц. Біловодської О. А. Суми : Триторія, 2020. 263 с.
11. Копитко М. І., Блага Н. В. Управління інноваціями та інвестиціями : навчальний посібник у схемах і таблицях. Вид. 2-ге, допов. і перероб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 296 с.
12. Краус Н.М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с.
13. Кращі проєкти та практики регіонального розвитку ЄС в Індустрії 4.0. URL: <https://www.industry4ukraine.net/eu-regional-development-in-industry-4-0/>
14. Менеджмент стартап проєктів: підручник/О.А. Гавриш, В.В. Дергачова, М.О. Кравченко та ін. Київ: КПІ ім Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. 344 с.
15. Стадник В.В., Головчук Ю.О. Управління інноваціями на основі розвитку партнерських відносин підприємства. Кам'янець-Подільський : Друкарня «Рута», 2020. 230 с.
16. Тіль П. Від нуля до одиниці. Нотатки про стартапи, або Як створити майбутнє. Пітер Тіль за участю Блейка Мастерса ; пер. з англ. Роман Обухів. Київ : Наш Формат, 2020. 238 с.
17. Чухрай Н. І. Маркетинг інновацій : підручник / Н.І. Чухрай. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. 256 с.
18. Цифровий вимір інноваційно-інформаційної економіки [Текст] : [монографія] / [В. М. Тарасевич та ін. ; за ред. В. М. Тарасевича]. Дніпро : Економіка, 2021. 447 с.
19. Щодо сприяння впровадженню технологічного підходу «Індустрія 4.0» в Україні : Постанова Кабміну від 21 липня 2021 р. No 750. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-2021-%D0%BF#Text>
20. Budnikevich Iryna, Kolomytseva Olena, Rohozian Yuliia, Krupenna Inga, Zablodska Daria Positioning of the Amalgamated Territorial Communities of Ukraine through the Sustainable

Development in the Conditions of Military Actions. Problemy ekorozwoju – problems of sustainable development. 2021. 16 (1). P.103-112

21. Key tools to assess and improve soft innovation policies. URL: <https://www.interregeurope.eu/passpartool>
22. Kulish, T., Sokil, Y., Legeza, D., Sokil, O., Budnikevich, I., Diyora, B. (2024). Digitalization of Consumers' Behavior Model in the Dairy Market. In: Semenov, A., Yepifanova, I., Kajanová, J. (eds) Data-Centric Business and Applications. Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies, vol 195. Springer, Cham.
23. Steve Brachmann IFI CLAIMS Rankings Show Increasing Role of Chinese Entities in U.S., Global Patent Ownership. URL: <https://ipwatchdog.com/2022/01/11/ifi-claims-rankings-show-increasing-role-of-chinese-entities-in-us-global-patent-ownership/id=142745/>

Інформаційні ресурси

1. Академічні ресурси: Репозиторій академічних статей, таких як Google Scholar або ResearchGate, для пошуку актуальних наукових досліджень та публікацій з інновацій та маркетингу інновацій.
2. Курс «Як впроваджувати інновації для зростання бізнесу» на платформі Дія. URL: <https://business.diia.gov.ua/courses/innovacii>
3. Курс «Дизайн-мислення для інновацій». URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DTI101+2017_T3/about
4. Офіційний сайт Державної служби інтелектуальної власності України. URL: <http://sdip.gov.ua>
5. Bloomberg Innovation Index. URL: <https://www.bloomberg.com>
6. Офіційний сайт Європейського патентного відомства. URL: www.epo.org
7. Офіційний сайт Міжнародної асоціації товарних знаків. www.inta.org
8. Офіційний сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності. URL: www.wipo.int
9. Курс: «Цифрові медіа та маркетингові стратегії». URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Illinois+DMMS101+2023_T3
10. Сайт журналу «Інноваційна економіка». URL: <http://inneco.org/index.php/inneco.ua> –
11. Офіційний сайт Міжнародної асоціації товарних знаків. URL: www.inta.org/
12. Офіційний сайт Українського центру інноватики та патентно-інформаційних послуг. URL: www.ip-centr.kiev.ua/newcipip/head_page_large.jsp –
13. Global Innovation Index. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/Home>
14. Економічна статистика / Наука, технології та інновації. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm
15. Eurostat. Science, technology and innovation. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/science-technology-innovation/data/database>
16. Smart SMEs for Industry 4.0. URL: <https://www.interregeurope.eu/smarty/>
17. Smart Specialisation Platform. Digital Innovation Hubs. URL: <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/en/digital-innovation-hubs>

Періодичні видання

1. Наука та інновації – <https://scinn-eng.org.ua/ojs/index.php/ni>
2. Інновації та технології в сфері послуг і харчування – <http://itsf.chdtu.edu.ua/about>
3. Наука, технології, інновації – <http://nti.ukrintei.ua/>
4. Право та інновації – <http://pti.org.ua/>
5. Підприємництво та інновації – <http://www.ei-journal.in.ua/>
6. Управління змінами та інновації – <http://cmi.politehnica.zp.ua/>
7. Consumption, Markets & Culture.
8. European Journal of Marketing.
9. Industrial Marketing Management.
10. International Journal of Advertising.

11. International Journal of Consumer Studies.
12. International Journal of Research in Marketing.
13. Journal of the Academy of Marketing Science.
14. Journal of Euromarketing.
15. Journal of International Consumer Marketing.
16. Journal of Public Policy & Marketing.
17. Marketing Intelligence & Planning.
18. Psychology & Marketing.

6. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

З КУРСУ «ІННОВАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА»

1. Дайте визначення елементам понятійного апарату інноваційного розвитку.
2. Розкрийте суть та особливості ризикового (венчурного підприємництва).
3. Розкрийте зміст етапів виведення інновації на ринок. Опишіть способи збуту інноваційного продукту.
4. Розкрийте особливості японської моделі організації інноваційної діяльності.
5. Розкрийте суть і завдання стратегічного управління інноваційним розвитком
6. Розкрийте суть та значення інновацій, як джерела економічного розвитку.
7. Розкрийте суть міжнародної міжфірмової кооперація в європейських країнах.
8. Опишіть види інноваційних стратегій
9. Опишіть етапи становлення теорії інноваційного розвитку та її сучасні концепції.
10. Розкрийте суть стратегічних альянсів, консорціумів та спільних підприємств як форми міжфірмового інноваційного співробітництва. Наведіть приклади.
11. Опишіть типи стратегічної інноваційної поведінки
12. Опишіть тенденції розвитку інноваційних процесів в розвинутих країнах.
13. Дайте характеристику формам інтеграції науки та виробництва, взаємодії академічної науки з приватною промисловістю. Наведіть приклади крупномасштабних науково-технічних проєктів.
14. Розкрийте суть та наведіть приклади стратегії в сфері масового виробництва (ВІОЛЕНТИ).
15. Розкрийте суть інноваційного процесу та опишіть його стадії.
16. Опишіть види вітчизняних інноваційних структур. Дайте характеристику розвитку організаційних форм інноваційної діяльності в Україні. Наведіть приклади.
17. Розкрийте суть та наведіть приклади стратегії диверсифікації продукту та сегментування ринку (ПАТІЄНТИ)
18. Розкрийте суть інноваційної діяльності та опишіть її види.
19. Опишіть досвід зарубіжних країн в організації діяльності венчурних фірм, бізнес-інкубаторів, інноваційних центрів. Наведіть приклади.
20. Опишіть процес формування бізнес-моделі підприємства
21. Наведіть схему, критерії класифікації інновацій та опишіть її елементи.
22. Визначте місце інноваційної політики в системі регуляторів соціально-економічних процесів у державі. Розкрийте зміст і напрямки інноваційної політики держави.
23. Розкрийте суть та наведіть приклади стратегії інноваційних дослідницьких організації (ЕКСПЛЕРЕНТИ).
24. Опишіть чинники інноваційного розвитку підприємства.
25. Опишіть умови та напрямки реалізації інноваційної політики держави в Україні.

26. Розкрийте суть та наведіть приклади стратегії в сфері мілкого неспеціалізованого бізнесу (КОМУТАНТИ).
27. Опишіть методiku формування Світового інноваційного індексу. Прокоментуйте місце України в Індексі.
28. Опишіть інструменти регіональної інноваційної політики.
29. Опишіть прямі та непрямі методи державної підтримки інноваційної діяльності.
30. Прокоментуйте сучасні тренди інноваційного розвитку комерційної сфери / електронної комерції
31. Опишіть особливості регулювання інноваційного процесу в США.
32. Вкажіть напрямки та способи державної підтримки піонерних нововведень у Японії.
33. Розкрийте роль держави і приватного бізнесу в технологічній гонитві країн Західної Європи.
34. Опишіть досвід країн Східної Європи щодо організації та стимулювання інноваційної діяльності
35. Розкрийте суть інфраструктури ринку інновацій як самостійна підсистема системи ринкового. Опишіть функції та елементи інфраструктури ринку інновацій.
36. Сутність, принципи та основні складові національної інноваційної системи (НІС). Типи НІС.
37. Визначте основні положення правового захисту продуктів інтелектуальної діяльності в Україні: право інтелектуальної власності, авторське право, право на промислову власність та ін.
38. Опишіть структуру національної інноваційної системи: суб'єкти, об'єкти, система відносин та визначальні чинники.
39. Розкрийте поняття «інвестиції», «інтелектуальні інвестиції», «інновації», «інноваційні інвестиції», «технологічні інвестиції». Опишіть види інвестицій.
40. Дайте визначення інтелектуальній власності та наведіть класифікацію її об'єктів.
41. Розкрийте основні завдання та зміст системи фінансування інноваційної діяльності. Опишіть принципи та форми фінансування інновацій.
42. Опишіть методи та інструменти фінансування інноваційної діяльності.
43. Дайте характеристику об'єктам промислової власності: винаходам і корисним моделям, промисловим зразкам, товарним знакам, торговельній марці.
44. Розкрийте значення інноваційного маркетингу в комерціалізації інновацій. Опишіть форми передачі інновацій.
45. Опишіть способи організації стимулювання винахідницької діяльності в розвинутих країнах. Наведіть приклади.
46. Опишіть види інноваційного маркетингу.
47. Дайте характеристику інноваційної діяльності регіональних науково-технічних центрів та фінансово-промислових груп. Наведіть приклади.

48. Розкрийте суть, об'єкти та інструменти державної та регіональної інноваційної політики.
49. Опишіть суть та процес позиціонування інноваційного товару.
50. Дайте характеристику бізнес-інкубаторам та науково-технічним центрам, наведіть приклади. Бізнес-інкубатори в Україні. Наведіть приклади.
51. Розкрийте суть, наведіть класифікацію, виявіть особливості функціонування наукових парків. Наведіть приклади.
52. Опишіть технологію маркетингових досліджень в маркетингу інновацій
53. Розкрийте взаємозв'язок між глобальним інформаційним суспільством та інноваційною економікою. Розкрийте суть глобальних інформаційних комунікацій та комунікаційних процесів в інноваційній сфері.
54. Розкрийте суть технополісу як організаційної форми інноваційної діяльності та розкрийте їх роль в створенні інновацій на регіональному рівні. Наведіть приклади.
55. Опишіть методологію маркетингу по новому продукту та маркетингу нової технології.
56. Розкрийте поняття та дайте характеристику інноваційним підприємствам та інноваційному підприємництву. Опишіть основні види інноваційного підприємництва.
57. Наведіть принципи та опишіть методи мотивації інноваційної діяльності в організації
58. Розкрийте суть чинників впливу на інноваційність персоналу
59. Опишіть напрямки вдосконалення системи управління персоналом в інноваційній організації
60. Опишіть моделі мотивації в інноваційній організації
61. Опишіть технології роботи з персоналом з орієнтацією їх на досягнення соціально-економічної ефективності
62. Розкрийте значення інноваційного маркетингу в комерціалізації інновацій. Опишіть форми передачі інновацій.
63. Дайте характеристику об'єктам промислової власності: винаходам і корисним моделям, промисловим зразкам, товарним знакам, торговельній марці.
64. Розкрийте суть, опишіть структуру та методи оцінки інноваційного потенціалу підприємства:
65. Суть та передумови формування моделі «відкритих інновацій».
66. Розкрийте суть та опишіть структуру інноваційного проєкту
67. Опишіть методи оцінки інноваційних проєктів
68. Опишіть методи розробки ідей інновацій

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Економічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра маркетингу, інновацій та регіонального розвитку
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету

Р.І. Грешко
«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

УПРАВЛІННЯ КОМЕРЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова
(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма	Менеджмент організацій і адміністрування (назва програми)
Спеціальність	073 Менеджмент (вказати: код, назва)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування (вказати: шифр, назва)
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) (вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)
Економічний факультет (назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)	
Мова навчання	українська (вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління комерційною діяльністю» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 29 травня 2024 р. № 184.

Розробник:

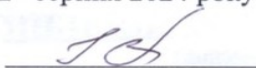
Бабух І.Б., доцент кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку, к.е.н., доцент

Викладачі:

Бабух І.Б., доцент кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку, к.е.н., доцент

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» і затверджено на засіданні кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри /І.М. Буднікевич/

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету /Грешко Р.І./

1. Мета навчальної дисципліни полягає в забезпеченні майбутніх фахівців теоретичними знаннями та практичними навичками з комерційної діяльності. Важливою частиною курсу є формування економічного мислення, яке відповідає сучасним ринковим відносинам і тенденціям. Курс спрямований на розвиток навичок аналізу реальних економічних процесів, вміння ідентифікувати й оцінювати економічні проблеми, а також приймати обґрунтовані рішення для ефективного управління й оптимізації комерційної діяльності. У навчальному процесі особлива увага приділяється практичним кейсам, сучасним економічним моделям та інструментам, які допомагають здобувачам застосовувати теоретичні знання в реальних умовах бізнесу та комерції.

2. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 073 Менеджмент (освітня програма: «Менеджмент організацій і адміністрування») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

СК 12. Здатність вести пошук та налагоджувати ефективні комунікації з зовнішніми стейкхолдерами.

Результати навчання:

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

[illegible]

азви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Σ	у тому числі					Σ	у тому числі				
		лекції ї	прак т	ла б	інди в.	с.р .		лекції	прак т	лабор	індив .	с.р.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. УПРАВЛІННЯ КОМЕРЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ: ЛОГІКА ПОБУДОВИ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ												
Тема 1. Вступ у комерційну діяльність	10	2	1	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Суб'єкти й об'єкти комерційної діяльності	10	2	1	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Організація господарських зв'язків у комерційній діяльності	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Товарний ринок як сфера комерційної діяльності	10	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Комерційна логістика як основа організації товарних потоків	10	1	3	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Всього за змістовим модулем 1	50	7	7	-	-	40	-	-	-	-	-	-
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СТРУКТУРА КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТЕОРЕТИЧНИХ ПОБУДОВАХ І В ТОРГОВІЙ ПРАКТИЦІ												
Тема 6. Організація й управління комерційною діяльністю на ринку B2B та B2G	15	2	2	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Організація й управління комерційною діяльністю на ринку формату B2C	15	2	2	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Електронна комерція як сучасний засіб комерційної діяльності	15	2	2	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Ефективність і ризики у комерційній діяльності	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Аналіз управління комерційною діяльністю	15	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-
Всього за змістовим модулем 2	70	8	8	-	-	50	-	-	-	-	-	-
УСЬОГО ГОДИН	120	15	15	-	-	90	-	-	-	-	-	-

3.3. План лекційних занять курсу «Управління комерційною діяльністю»

Теми	Год.
Тема 1. Вступ у комерційну діяльність 1. Поняття, суть та роль комерційної діяльності. 2. Комерційні процеси та операції. 3. Функції, основні принципи комерційної діяльності. 4. Фактори впливу на розвиток комерційної діяльності. 5. Концепція комерційної діяльності.	2
Тема 2. Суб'єкти й об'єкти комерційної діяльності 1. Характеристика об'єктів комерційної діяльності. 2. Суб'єкти комерційної діяльності.	4
Тема 3. Організація господарських зв'язків у комерційній діяльності 1. Суть та характер господарських зв'язків у торгівлі. 2. Система, структура та класифікація господарських зв'язків в сучасних умовах ринку. 3. Регулювання господарських зв'язків.	2
Тема 4. Товарний ринок як сфера комерційної діяльності 1. Поняття товарного ринку. 2. Класифікація товарного ринку. 3. Ринкова інфраструктура та її характеристики. 4. Місце та роль маркетингових посередників в інфраструктурному комплексі товарного ринку. 5. Маркетингові дослідження ринку.	2
Тема 5. Комерційна логістика як основа організації товарних потоків 1. Поняття та сутність комерційної логістики. 2. Сутність закупівельної логістики. 3. Управління запасами. 4. Сервіс у комерційній логістиці. 5. Виробнича логістика. 6. Розподільна логістика. 7. Транспортна логістика. 8. Логістика складування. 9. Логістичні інформаційні системи.	4
Тема 6. Організація й управління комерційною діяльністю на ринку B2B та B2G 1. Роль та місце оптової торгівлі в ринковій економіці. 2. Типологія та видовий склад суб'єктів оптової торговельної діяльності. 3. Організаційно-економічні особливості здійснення оптового продажу товарів. 4. Система показників розвитку оптового торговельного підприємництва на товарному ринку України.	4
Тема 7. Організація й управління комерційною діяльністю на ринку формату B2C 1. Види і структура роздрібної торговельної мережі. 2. Класифікація підприємств роздрібної торгівлі. 3. Формування асортименту товарів у магазинах. 4. Комерційна діяльність щодо організації роздрібної торгівлі. 5. Основні методи роздрібного продажу товарів.	4
Тема 8. Електронна комерція як сучасний засіб комерційної діяльності 1. Поняття про е-комерцію. Її значення для торговельних підприємств та покупців. 2. Електронний ринок та організація його роботи. 3. Суб'єкти електронної комерції.	2
Тема 9. Ефективність і ризики у комерційній діяльності	2

1. Поняття ефекту та ефективності. 2. Види ефективності комерційної діяльності та їх характеристики. 3. Система показників ефективності комерційної діяльності. Їх класифікація. 4. Суть комерційного ризику. 5. Види ризику та їх характеристика. Аналіз та оцінка комерційного ризику. Зони ризик. Вимірювання ризику.	
Тема 10. Аналіз комерційної діяльності 1. Значення та завдання аналізу комерційної діяльності. 2. Аналіз реалізації товарів. 3. Аналіз асортименту товарів. 4. Аналіз ринку збуту товарів. 5. Аналіз цінової політики підприємства. 6. Аналіз розповсюдження товарів. 7. Аналіз конкурентоспроможності товарів. 8. Аналіз прибутку від реалізації товарів	4

3.4. Тематика практичних занять з курсу «Управління комерційною діяльністю»

Теми	Год.
Тема 1. Вступ у комерційну діяльність 1. Зростання ролі комерційної діяльності в умовах ринкової економіки та забезпечення її соціального спрямування. 2. Зовнішні та внутрішні чинники впливу на розвиток комерційної діяльності. 3. Системний підхід до організації комерційної діяльності. 4. Законодавча база регулювання комерційної діяльності вітчизняних підприємств.	2
Тема 2. Суб'єкти й об'єкти комерційної діяльності 1. Об'єкти комерційної діяльності. 2. Суб'єкти комерційної діяльності.	2
Тема 3. Організація господарських зв'язків у комерційній діяльності 1. Система господарських зв'язків торговельного підприємства. 2. Класифікація господарських зв'язків. 3. Види господарських договорів. 4. Строки та розміри нарахування неустойки.	4
Тема 4. Товарний ринок як сфера комерційної діяльності 1. Поняття та економічний зміст товарного ринку. 2. Структурні елементи товарного ринку. 3. Сегментація товарного ринку. 4. Характеристика інфраструктури товарного ринку та її елементів. 5. Роль маркетингових посередників в інфраструктурному комплексі товарного ринку.	2
Тема 5. Комерційна логістика як основа організації товарних потоків 1. Види та методи закупівель, оплата поставок. 2. Управління запасами. 3. Сервіс у комерційній логістиці. 4. Послуги логістичної інфраструктури. 5. Розподільна логістика: задачі, функції, канали. 6. Логістичні ланцюги. 7. Транспортна логістика: базові документи, регламенти, правила перевезення. 8. Виробнича логістика: концепції та системи. 9. Логістика складування. Класифікація складів, логістичний процес на складі.	4
Тема 6. Організація й управління комерційною діяльністю на ринку B2B та B2G 1. Оптова торгівля у суспільному виробництві.	4

2. Послідовність здійснення оптової торговельної діяльності. 3. Процес планування комерційної діяльності оптового підприємства. Організаційна структура оптово-комерційного підприємства. Характеристика основних видів торговельно-посередницьких операцій. 4. Система показників розвитку оптового торговельного підприємництва на вітчизняному товарному ринку.	
Тема 7. Організація й управління комерційною діяльністю на ринку формату B2C 1. Специфіка комерційної діяльності на ринку кінцевого споживача B2C. 2. Роздрібна торгівля як сфера реалізації комерційної діяльності. Функції та принципи розвитку роздрібно торгівлі. Сучасні типи організації роботи роздрібних торговців. 3. Форми та методи роздрібного продажу товарів: магазинна та позамагазинна форми торгівлі, торгівля, що базується на використанні технічних засобів (vending, телемаркетинг; TV-шоппінг; служба замовлень; роздрібна торгівля через Інтернет).	4
Тема 8. Електронна комерція як сучасний засіб комерційної діяльності 1. Функціональні можливості е-комерції та її форми. 2. Електронний ринок та характеристика його учасників. 3. Віртуальні підприємства. 4. Електронні платіжні системи. 5. Організація діяльності через Інтернет-аукціони. 6. Комерційна діяльність електронних торговельних майданчиків.	2
Тема 9. Ефективність і ризики у комерційній діяльності 1. Етапи оцінки ефективності комерційної діяльності підприємства. 2. Показники ефективності комерційної діяльності підприємства. 3. Матрична модель комерційної діяльності підприємства. 4. Види ризиків та причини їх виникнення. 5. Система ризиків в комерційній діяльності. 6. Послідовність аналізу ризиків.	2
Тема 10. Аналіз комерційної діяльності 1. Сутність аналізу комерційної діяльності. 2. Аналіз асортименту продукції. 3. Етапи аналізу збуту товарів. 4. Етапи аналізу цінової політики підприємства. 5. Етапи аналізу системи розповсюдження товарів. 6. Показники конкурентоспроможності товару.	4

3.5. ІНДЗ

Теми	Год.
Після вивчення наведеного теоретичного матеріалу та самостійної роботи з рекомендованими літературними джерелами необхідно підготувати і провести дослідження на одну із тем: - особистісні і професійні вимоги до комерційного працівника; - поняття комерційної інформації і комерційної таємниці. Забезпечення захисту комерційної таємниці; - сутність і порядок регулювання господарських зв'язків у торгівлі; - порядок укладання і розірвання договору постачання; - прямі договірні зв'язки торгових підприємств із виробниками товарів та їх ефективність; - організація і технологія оптового продажу товарів; - сутність, роль і розвиток біржової торгівлі. Порядок організації товарної біржі; - сутність і організаційні форми аукціонів. Порядок проведення аукціону;	до 5

- поняття асортименту і торгової номенклатури товарів. - порядок формування і регулювання асортименту товарів на оптових торгових підприємствах; - основні фактори формування торгового асортименту на підприємствах роздрібно торгівлі; - роль сучасної теорії і практики маркетингу в комерційній діяльності; - маркетингові рішення роздрібних торгових підприємств; - поняття і роль реклами на товарному ринку; - організація експортно-імпортних операцій; - порядок митного оформлення і контролю вантажів; - сутність лізингу, його види і порядок висновку лізингового контракту; - поняття факторингу і сфера його застосування.	
---	--

3.7. Зміст завдань для самостійної роботи з курсу «Управління комерційною діяльністю»

Теми	Год.
Тема 1. Вступ у комерційну діяльність 1. <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> – методологічний арсенал дослідження процесів комерційної діяльності; – зв'язок курсу з суміжними дисциплінами; – особливі види об'єктів комерційної діяльності. 2. <i>Прочитати та проаналізувати ситуаційні вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.</i>	6
Тема 2. Суб'єкти й об'єкти комерційної діяльності 1. <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> – комерційна діяльність виробничих підприємств; – функції торговельних посередників та їх класифікація; – послуга як об'єкт комерційної діяльності. 2. <i>Вирішити письмово комерційні ситуації.</i>	3
Тема 3. Організація господарських зв'язків у комерційній діяльності 1. <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> – загальні засади оформлення договорів поставки продукції, договору купівлі-продажу товарів; – зміна та розривання договору поставки; – штрафні санкції та порядок відшкодування збитків при невиконанні умов договору. 2. <i>Прочитати та проаналізувати ситуаційні вправи. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.</i>	2
Тема 4. Товарний ринок як сфера комерційної діяльності 1. <i>Вирішити тестові завдання. Обґрунтувати відповідь.</i> 2. <i>Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.</i>	4
Тема 5. Комерційна логістика як основа організації товарних потоків 1. <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> – потоки в логістичних системах; – основні системи управління запасами; – методи нормування запасів; – система мінімізації запасів на підприємстві; – основні критерії вибору перевізника; – основні транспортні тарифи та правила їх визначення;	2

– інформаційні системи в логістиці; – інформаційні технології в логістиці. 2. Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	
Тема 6. Організація й управління комерційною діяльністю на ринку B2B та B2G 1. Вирішити тестові завдання. Обґрунтувати відповідь. 2. Вирішити ситуаційні вправи.	2
Тема 7. Організація й управління комерційною діяльністю на ринку формату B2C 1. Вирішити тестові завдання. Обґрунтувати відповідь. 2. Вирішити ситуаційні вправи.	2
Тема 8. Електронна комерція як сучасний засіб комерційної діяльності 1. Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми: 1. Електронна звітність. Цифровий підпис в е-комерції 2. Електронний маркетинг. Основні інструменти маркетингової діяльності в е-бізнесі 3. Розробка бізнес-моделей в е-комерції. 4.Електронний PR-менеджмент 5. Оптимізація продажів засобами е-комерції 6. Розвиток е-комерції в Україні 7. Правове регулювання е-бізнесу в Україні 8. Інтелектуальна власність в е-торгівлі 9. Електронна комерція в різних галузях економіки 10. Методи визначення ефективності е-комерції 11. Системи електронного документообігу в е-комерції 13. Організація надання послуг в е-комерції 14. Еволюція бізнесу в Інтернеті 15. Мультиагентні системи е-комерції 16. Організація бізнесу в Інтернеті, секрети успіху 17. Вплив е-бізнесу на життя суспільства	5
Тема 9. Ефективність і ризики у комерційній діяльності 1. Вирішити тестові завдання. Обґрунтувати відповідь. 2. Вирішити ситуаційні вправи.	4
Тема 10. Аналіз комерційної діяльності 3. Вирішити тестові завдання. Обґрунтувати відповідь. 4. Вирішити ситуаційні вправи.	-

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни «Управління комерційною діяльністю»

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо).

МН4 – проєктні завдання (індивідуальні та командні проєкти).

МН5 – методи візуалізації результатів (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо).

МН6 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами.

МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням.

МН9 – тренінги, коучі, майстер-класи від запрошених стейкхолдерів.

МН10 – реферативні та пошукові дослідження.

5. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Управління комерційною діяльністю»

5.1. Підсумкова оцінка формується з балів, отриманих протягом семестру (максимальна кількість – 60), та балів, отриманих на підсумковому контролі – екзамені (максимальна кількість – 40). Сума оцінок дозволяє сформувати підсумкову оцінку на основі використовуваної числової

(рейтингової) шкали. Сума балів проставляється в заліковій відомості. Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами поточного контролю та заліку, дорівнює або перевищує 50.

5.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано / Відмінно	A (90-100)	відмінно
Зараховано / Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Зараховано / Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незараховано / Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5.3. Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання: контрольні роботи; стандартизовані тести; проекти (індивідуальні та командні проекти); аналітичні звіти; реферати; есе; розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, самостійної роботи та має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. *Формами поточного контролю є:*

МО1 – презентація самостійних робіт за індивідуальними завданнями.

МО3 – аналітичні звіти, реферати, есе.

МО4 – презентації результатів виконання завдань.

МО5 – презентація творчих завдань.

МО7 – командні результати проектних завдань.

МО10 – підсумковий контроль – залік.

За семестр студент може отримати максимум 60 балів.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі. Бали, які студент може набрати на заліку (модуль-контроль), розподіляються наступним чином:

- по теоретичному питанню студент отримує від **1 до 7 балів**: **7 балів** ставиться у випадку, якщо студент безпомилково викладає навчальний матеріал, показує розуміння суті поставленого питання, робить власні висновки, пропозиції, використовує матеріали преси, додаткової літератури, законодавчі матеріали; **6-5 балів**, якщо він грамотно розкриває суть поставлених питань, володіє термінами дисципліни, робить спроби аналізу, використовує матеріали преси, додаткової літератури, але допускає несуттєві помилки; **4-2 бали** ставиться студенту, який поверхнево викладає суть навчального матеріалу, не використовує додаткові джерела інформації, допускає помилки у відповідях на поставлені питання; **0-1 бал** – якщо не знає суті

поставлених питань, при викладенні навчального матеріалу допускає грубі помилки;

- за кожний вірне визначення (всього – 5 термінів) категорії студент отримує **2 бали**, за частково вірне визначення (не наведено всі аспекти явища, не до кінця розкрита економічна суть) студент отримує **1 бал**;
- за кожен вірну відповідь на тест (всього – 5 тестових завдань) студент отримує **2 бали**;
- за вірну вирішену ситуацію студент отримує **від 1 до 6 балів**: **6** балів ставиться, якщо студент продемонстрував вірний хід вирішення поставлених питань, дійшов вірного висновку та дав власні рекомендації щодо даної комерційної ситуації; **5-4** бали ставиться студенту, якщо він продемонстрував вірний хід вирішення поставлених питань, дійшов вірного висновку, проте не дав / дав помилкові власні рекомендації; **1-3** бали ставиться студенту, якщо він демонстрував вірний хід вирішення ситуації, проте дав невірну відповідь.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Залік	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

7. Список рекомендованої літератури

Базова література

1. Антонюк Я. М., Шиндировський І. М. Комерційна діяльність : навч. посібник. Львів : Магнолія-2006, 2017. 332 с.
2. Балджи М. Д., Однолько В. О. Економіка та організація торгівлі : навчальний посібник. К. : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 344 с.
3. Дикань В. Л., Каграманян А. О., Каличева Н. Є. Товарознавство та комерційна діяльність : підручник. Харків : УкрДУЗТ, 2018. 362 с.
4. Живець А. М., Комліченко О. О., Наконечна В. І. Комерційна діяльність : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 308 с.
5. Краус К. М., Краус Н. М., Манжура О. В. Електронна комерція та інтернет-торгівля : навчально-методичний посібник. Київ: Аграр Медіа Груп, 2021. 454 с.
6. Крикавський Є., Похильченко О., Фертч М. Логістика та управління ланцюгами поставок : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 848 с.
7. Льовкін Г. Г. Комерційна логістика : навчальний посібник. Київ : «Директ-Медіа», 2018. 205 с.
8. Оптова торгівля в Україні : монографія / А.А. Мазаракі, Г.М. Богославець, О.М. Трубей, А.М. Носуліч ; за ред. А.А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 208 с.

9. Сак Т. В. Комерційна діяльність : курс лекцій. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2020. 120 с.
10. Шалева О. І. Електронна комерція : посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 216 с.
11. Янчева Л. М., Лисак Г. Г., Круглова О. А. Теоретико-практичні аспекти управління комерційною діяльністю : монографія Х. : Вид-во І. С. Іванченка, 2016. 210 с.

Додаткова література

1. Бабух І. Б., Поченчук Г. М. Цифрова трансформація : поведінкові зміни споживачів та бізнесу. International scientific conference “Development of modern economic science in the context of digitalization” : conference proceedings, December 3-4, 2021. Riga, the Republic of Latvia : Baltija Publishing, 2021. P. 37-40.
2. Бабух І. Б., Царик М. Комерційна діяльність торговельних підприємств : сучасні тенденції та перспективи розвитку. *Маркетинг: виклики та рішення: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Одеса, 21 квітня 2021 року) / за ред. д.е.н., проф. І. Л. Литовченко. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 14-16.
3. Babukh I., I. Zrybnieva. Assortment policy in the enterprise marketing. *Scientific Journal Economics and Finance*. 2018. Issue 9. P. 10-18.
4. Kraus K., Kraus N., Nikiforov, P., Pochenchuk, G., Babukh, I. (2021). Information and Digital Development of Higher Education in the Conditions of Innovatization Economy of Ukraine. *WSEAS Transactions on Environment and Development*, Vol. 17, Art. #64. 659-671. URL: <https://wseas.com/-journals/ead/2021/b305115-652.pdf>.

8. Інформаційні ресурси

1. Про захист персональних даних : Закон України №2297-VI від 01.06.2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.
2. Про інформацію : Закон України №2657-XII від 02.10.1992 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
3. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України № 2163-VIII від 05.10.2017 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>.
4. <http://www.me.gov.ua> – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.
5. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Державна служба статистики.
6. <http://www.zet.in.ua> – Актуальна економічна статистика й аналітика економіки України.
7. <http://www.ubp.com.ua> – український бізнес портал.
8. <https://iccwbo.org/> – Міжнародна торгова організація.
9. <https://uccr.org.ua/> – Торгово-промислова палата України.
10. <https://prozorro.gov.ua/> - портал PROZORRO.
11. <https://eu-ua.org/> – Євроінтеграційний портал.
12. <https://epo.org.ua/> – Офіс з просування експорту України.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету

Р.І. Грешко
«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова

(вказати: обов’язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма	<u>Менеджмент організацій і адміністрування</u> (назва програми)
Спеціальність	<u>073 Менеджмент</u> (вказати: код, назва)
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u> (вказати: шифр, назва)
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u> (вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)
	<u>Економічний факультет</u> (назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)
Мова навчання	<u>українська</u> (вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Корпоративне управління» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 29 травня 2024 р. № 184.

Розробник:

Білик Р.Р., доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, д.е.н., доцент

Викладачі:

Білик Р.Р., доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, д.е.н., доцент

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» і затверджено на засіданні кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

/З.І. Галушка/

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету

/Р.І. Грешко/

1. Мета навчальної дисципліни «Корпоративне управління»

Мета навчальної дисципліни «Корпоративне управління»: ознайомлення студента із теоретичними основами корпоративного управління, інституційними та інформаційними інструментами забезпечення функціонування системи корпоративного управління на підприємствах.

2. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» та галузі знань 07 Управління і адміністрування вивчення дисципліни «Корпоративне управління» сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Спеціальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК* 16. Здатність до інноваційної діяльності в умовах невизначеності та ризикованості зовнішнього середовища.

СК* 17. Здатність до започаткування власної справи.

Результати навчання:

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна	індивідуальні	
Денна	5	10	4	120	15	15	-	-	90	-	Залік
Заочна	5	10	4	120	4	4	-	-	112	-	Залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	Заочна форма

	усього о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р.
Модуль 1												
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи корпоративного управління												
Тема 1. Теоретичні основи корпоративного управління	20	2	3	-	-	15	20	1	-	-	-	19
Тема 2. Зовнішня сфера корпоративного управління	20	2	3	-	-	15	20	-	1	-	-	19
Тема 3.Корпоративна культура та соціальна відповідальність	20	3	2	-	-	15	20	1	1	-	-	18
Разом за ЗМ 1	60	7	8	-	-	45	60	2	2	-	-	56
Змістовний модуль 2. Практичні аспекти корпоративного управління												
Тема 4. Учасники корпоративних відносин та органи корпоративного управління	20	3	2	-	-	15	20	1	-	-	-	19
Тема 5. Стратегічне управління корпораціями	20	3	2	-	-	15	20	1	1	-	-	18
Тема 6. Оцінювання ефективності корпоративного управління	20	2	3	-	-	15	20	-	1	-	-	19
Разом за ЗМ 2	60	8	7	-	-	45	60	2	2	-	-	56
Усього годин	120	15	15	-	-	90	120	4	4	-	-	112

3.3. Тематика практичних завдань

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	денна ф.н.
1	Тема 1. Теоретичні основи корпоративного управління Предмет, структура та ключові поняття курсу «Корпоративне управління». Сутність поняття «корпоративне управління». Об'єкти та суб'єкти корпоративного управління.	15	19
2	Тема 2. Зовнішня сфера корпоративного управління	15	19

	Міжнародні стандарти корпоративного управління. Національні принципи корпоративного управління в Україні. Стан корпоративне управління в перехідний період. Нормативно-правова база корпоративного управління в Україні. Законодавче регулювання процесу створення та функціонування АТ.		
3	Тема 3. Корпоративна культура та соціальна відповідальність Корпоративна культура та соціальна відповідальність. Сутність корпоративної культури та її рівні. Цінності організації та їх вплив на формування корпоративної культури.	15	18
4	Тема 4. Учасники корпоративних відносин та органи корпоративного управління Форми державного регулювання. Функції державного регулювання. Суб'єкти управління державними підприємствами та корпоративними правами.	15	19
5	Тема 5. Стратегічне управління корпораціями Особливості стратегічного управління корпораціями. Стратегічний моніторинг середовища функціонування корпорацій. Концепція та сутність стратегічного моніторингу. Визначення цілей діяльності корпорацій. Характеристика підходів до ідентифікації цілей корпорацій. Особливості визначення корпоративної місії та забезпечення її взаємозв'язку із місіями корпоративних формувань. Стратегічне планування в корпораціях. Сутність та структура стратегічного плану як інструмент виконання «стратегічного набору».	15	18
6	Тема 6. Оцінювання ефективності корпоративного управління Сутність економічного механізму корпоративного управління. Загальна характеристика ринкової, інвестиційної, фінансової, мотиваційної та інших складових економічного механізму. Взаємозв'язок економічного та організаційного механізмів функціонування корпорацій. Характеристика елементів економічного механізму діяльності корпорацій.	15	19
		90	112

3.4. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Корпоративне управління» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до семінарських занять, розгляд питань, які виносилися на самостійне вивчення, а також виконання індивідуального завдання у вигляді есе або реферату та презентації результатів виконаного завдання.

№	Назва теми	Кількість балів	
		денна ф.н.	денна ф.н.
1	Тема 1. Теоретичні основи корпоративного управління Роль, значення і вплив корпоративного управління на економіку України.	4	4
2	Тема 2. Зовнішня сфера корпоративного управління Вимоги до установчих документів АТ. Антимонопольне регулювання. Законодавство стосовно цінних паперів та фондового ринку. Особливості середовища функціонування корпорацій в Україні. Основні інститути корпоративного сектора та принципи їх діяльності. Фондовий ринок (ФР) та його інфраструктура. Державне регулювання фондового ринку України.	6	6
3	Тема 3. Корпоративна культура та соціальна відповідальність Кодекс етики в бізнесі. Типи корпоративної культури. Корпоративна культура та її роль у корпоративному управлінні. Механізм формування корпоративної культури.	4	4
4	Тема 4. Учасники корпоративних відносин та органи корпоративного управління Особливості формування та роль корпоративного сектора в Україні. Корпоративні форми підприємництва в Україні. Поняття та ознаки господарського товариства Господарські товариства як організаційно – правова форма підприємництва.	6	6
5	Тема 5. Стратегічне управління корпораціями Стратегічний контролінг в управлінні корпораціями. Управління організаційним розвитком корпорацій. Характеристика форм реорганізації : злиття, приєднання, поділ, відділення, перетворення тощо як організаційне забезпечення виконання відповідних стратегій. Особливості застосування форм реорганізації. Процедура банкрутства акціонерного товариства. Санация як примусова форма реорганізації.	4	4
6	Тема 6. Оцінювання ефективності корпоративного управління Характеристика елементів економічного механізму діяльності корпорацій. Управління інвестиційною діяльністю корпорацій. Інструменти використання зовнішніх та внутрішніх джерел фінансування діяльності корпорацій. Організація внутрішнього фінансування в умовах децентралізованих структур корпорацій.	6	6

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

У викладання курсу використовуються такі освітні технології:

Методи навчання

- МН 1 – лекція (пояснення, бесіда, диспут, розповідь тощо);
- МН 2 - практичні методи (практичні заняття, практичні завдання);
- МН 3 – проведення консультацій (індивідуальних та групових);
- МН 4 - пояснювально-ілюстративні методи (візуалізація, демонстрація, презентація, відеоматеріали тощо);
- МН 5 - інтерактивні методи;
- МН 7 - діалог;
- МН 8 – дискусія;
- МН 9 – проблемно-пошукові методи;
- МН 10 – виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- МН 11 - самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- МН 12 – виконання аналітично-розрахункових завдань (індивідуальних та групових);
- МН 13 - робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- МН 14 - дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- МО 1 – підсумковий контроль - екзамен;
- МО 2 – модульні контрольні роботи;
- МО 3 - тематичні контрольні роботи;
- МО 4 - тестування;
- МО 5 – усне опитування (індивідуальне та групове);
- МО 6 – експрес-опитування;
- МО 7 – самостійні роботи;
- МО 8 – реферати;
- МО 9 - розв'язування практичних ситуацій;
- МО 10 – презентація результатів виконання індивідуальних завдань, досліджень, проєктів (творчих, розрахункових, аналітичних);
- МО 11 – студентські презентації та виступи на наукових заходах, тези доповідей, статті.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд студента щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

5.1. Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

5.2. Шкала оцінювання: національна та ЕКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5.3. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни «Корпоративне управління» є:

- спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти та усне опитування на практичних заняттях;
- стандартизовані тести;
- розв'язання завдань практичного характеру;
- рецензування рефератів на задану тему, виконаних студентами під час індивідуальної роботи;
- навчально-дослідні завдання розрахункового характеру;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- проведення індивідуальних співбесід з окремими студентами в разі необхідності;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Тест-контроль має такі основні переваги: об'єктивність, оперативність, швидкість оцінки, простота і доступність, конкретність, придатність результатів тестування для комп'ютерної обробки і використання статистичних методів оцінки. Робота з тестами дає

змогу студентам систематизувати свої знання, тренувати пам'ять, розвивати інтуїтивний пошук правильної відповіді. Окрім того, відбувається автоматичне сприйняття професійної термінології. Тестування є ваговою складовою комплексного підходу до активізації самостійної роботи студентів і стимулює їхній пошук, запам'ятовування та творче застосування спеціальної інформації.

Оцінювання за результатами тестування здійснюється так:

91-100% правильних відповідей – «відмінно»

81-90% правильних відповідей – «добре»

51-80% правильних відповідей – «задовільно»

менше 50% правильних відповідей – «незадовільно».

У процесі контролю написання рефератів оцінці підлягає розкриття окремих питань навчальної програми дисципліни з використанням як літературних джерел, так і статистичних та аналітичних матеріалів.

Тематика рефератів подана до кожної теми практичних занять. Обсяг реферату - 10-12 сторінок стандартного аркуша комп'ютерного набору. Термін подання реферату викладачу – не пізніше дати проведення відповідного практичного заняття.

Реферати оцінюються за шкалою 3; 2; 1; 0 балів: за повне розкриття теми реферату - 3 бали; за частково неповне розкриття – 2 бали; за неповне розкриття теми та невикористання фактичних матеріалів, що характеризують ситуацію на глобальних ринках, - 1 бал; за відхилення від теми, а також за порушення терміну подання або невиконання реферату - 0 балів.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи студентів:

- Індивідуальна робота, виконана студентом без помилок і при її захисті надано правильні відповіді, оцінюється у 10 балів.

- Індивідуальна робота, виконана студентом із незначними зауваженнями і при захисті дані майже всі правильні відповіді, оцінюється у 8 балів.

- Індивідуальна робота, виконана студентом із зауваженнями і при захисті дано 50% правильних відповідей, оцінюється у 5 балів.

- Індивідуальна робота, виконана студентом із значними помилками і при захисті дано більшість неправильних відповідей, оцінюється у 0 балів.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи включають поточний, проміжний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів проводиться шляхом вхідного контролю на практичних (семінарських) заняттях і співбесіди при перевірці індивідуальних завдань і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль також передбачає перевірку результатів самостійної роботи студентів.

Проміжний контроль передбачає проведення модульних контрольних робіт в аудиторії, оцінювання результатів самостійної роботи студентів за відповідним модулем, виставлення атестаційної оцінки.

За модульну роботу студент може максимально отримати 10 балів.

Підсумковий контроль (екзамен) проводиться в кінці семестру у письмовій формі після здачі всіх індивідуальних завдань.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю (60 балів за модуль) і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену). Якщо студент за власною ініціативою, бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи (ІНДЗ, реферати), він може отримати оцінку за іспит автоматично.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)													Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль2							
T1	T2	T3					T 4	T5	T6					
10	10	10					10	10	10					

7. Рекомендована література

7.1. Основна

- Білик Р.Р., Варналій З.С., Васильців Т.Г., Іляш О.І. Економічна безпека суб'єктів підприємництва. Підручник. Чернівці: Технодруk. 2020. 458 с.
- Білик Р.Р., Варналій З.С., Васильців Т.Г., Лупак Р.Л. Бізнес-планування підприємницької діяльності. Навчальний посібник. Чернівці: Технодруk. 2019. 264 с.
- Varnalii, Z., Nikytenko, D., Bilyk, R. Preconditions of the investment security of balanced development of national economy. *The balanced development of national economy under the conditions of modern world transformations*. Daugavpils : Daugava Print. 2019. 227 p. P. 24-37. (In English) <https://elib.grsu.by/doc/51175>
- Мальська М., Мандюк Н., Занько Ю.С. Корпоративне управління: теорія та практика : підручник. Київ : Центр учбової літератури. 2020. 360 с.
- Управління діяльністю підприємств корпоративного типу (АТ і Тз ОВ) : підручник / М. Мальська, Н. Мандюк, Ю.С. Занько. Київ : Центр учбової літератури. 2023. 290 с.
- Скібіцька Л.І. Стратегічне управління корпораціями : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 480 с.
- Ігнат'єва І.А., Гарафонова О. Корпоративне управління : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 600 с.
- Abdalqadr A. Корпоративне управління: короткий огляд основних положень. Вчені записки Університету «КРОК». 2020. (4 (60) С. 106–114. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-60-106-114>.
- Боднар-Підгурська О.В., Глебова А.О. Ділове адміністрування (Корпоративне управління) : навчальний посібник. Київ : Ліра-К. 2021.

7.2. Допоміжна

- Білик Р.Р., Сарафінчан А.Г. Особливості зміцнення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання територіальних громад. *Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства*: тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції, 5-6 жовтня 2023 р. Навчально-науковий Інститут просторового планування та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. 181 с. С. 79-80.
- Правдивець О.М., Щербан О.Я., Білик Р.Р., Квасній Л.Г., Гринаш Л.П. Економічна безпека підприємств в умовах сучасних викликів: прагматика та вектори зміцнення. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. №1. С. 194-201. <http://ujae.org.ua/ekonomichna-bezpeka-pidpryemstv-v-umovah-suchasnyh-vyklykiv-pragmatyka-ta-vektory-zmitsnennya/>
<https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=51888>

3. Сарафінчан А.Г., Білик Р.Р. Соціально-економічні засади функціонування суб'єктів господарювання територіальних громад. *Регіональна економіка*. 2022. №4(106).С. 37-45.
4. The analysis of factors affecting the household savings as a part of food security management. Pruntseva, G., Davymuka, S., Yakubiv, V., ...Bilyk, R., Popadynets, N. *International Journal of Data and Network Science*, 2021, 5(4), стр. 769–774.
5. Лопушинська О., Коцага Е. Характеристика основних проблем управління підприємством. *Розвиток форм і методів сучасного менеджменту в умовах глобалізації*: Матеріали 8-ї Наук.-практ. Інтернет-конф. Дніпро, 2-6.11.2020. Том 1. Дніпро: Поліграфічний відділ ДДАЕУ, 2020.С. 36-39.
6. Лопушинська О. В., Пасічник Є. О. Проблеми менеджменту інноваційного розвитку агропромислових підприємств України. *Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (27 жовт. 2020 р.)/відп. ред. О. М. Полінкевич, Л. В. Шостак. Електрон. дані. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2020. С. 281-282.
7. Беяневич О. А. Про захист прав суб'єктів корпоративного управління. *Актуальні проблеми приватного права* : матеріали наук.-практ. конф., Харків, 14 лют. 2018 р. Харків, 2018. С. 38–40.
8. Шостак Л., Сосовська О. Проблеми корпоративного управління на вітчизняних підприємствах. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 2. С. 130-136.
9. Подольчак Н. Ю., Білик О. І., Джурик Ю. А. Дослідження теоретичних аспектів корпоративного упарвління. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Державне управління. 2020. Том 31. № 6. С. 8-12.
10. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI (Редакція станом на 16.08.2020)
11. Заруцька О. П. Сучасні тенденції розвитку корпоративного управління у банках / О.П. Заруцька О. В. Сосєдка, В. Ф. Міняйло. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 4 (66). С.103–110.
12. Іоргачова М. І., Ковальова О. М., Коцюрубенко Г. М. Вартісноорієнтоване управління в системі корпоративного управління компанією. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 111–115.
13. Камишнікова Е.В. Методологія стратегічного управління корпоративною соціальною відповідальністю [Електронний ресурс] : монографія / Е. В. Камишнікова. Маріуполь : ПДТУ, 2020. 234 с.
14. Режим доступу: <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/20198>
15. Канцур І. Г. Реформування корпоративного менеджменту в контексті міжнародного бізнесу [Електронний ресурс] / І. Г. Канцур, М. А. Нізельська. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби*. 2020. № 1-2. С. 114–126.
16. Юрчишена Л.В. Принципи корпоративного управління: міжнародний досвід та впровадження в університетах [Електронний ресурс].
17. Режим доступу: <https://r.donnu.edu.ua/handle/123456789/887>

8. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. URL: <http://www.europa.eu.int>
2. Офіційний сайт ЮНКТАД [Електронний ресурс]. URL: <http://www.unctad.org>
3. Офіційний сайт СОТ [Електронний ресурс]. URL: <http://www.wto.org>
4. Офіційний сайт Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку [Електронний ресурс]. URL: <http://wdc.org.ua/uk/sustainabledevelopment/publications>.
5. Офіційна сторінка статистичної бази ООН. URL: <http://www.trademap.org>

6. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. URL: [http:// www.niss.gov.ua](http://www.niss.gov.ua)
7. Розділ "Законодавство України" на офіційний сайті Верховної Ради України - <http://zakon.rada.gov.ua/>
8. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення 22.09.2021).
9. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 22.09.2021).
10. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua> (дата звернення 22.09.2021).
11. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення 22.09.2021).
12. Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення 22.09.2021).

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(голове найвищого навчального закладу вищої освіти)

Економічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра бізнесу та управління персоналом
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету
Р.І. Грешко
«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МЕТОДОЛОГІЯ HR-ІНЖИНІРИНГУ
(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова
(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма	<u>Менеджмент організацій і адміністрування</u> (назва програми)
Спеціальність	<u>073 Менеджмент</u> (вказати: код, назва)
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u> (вказати: код, назва)
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u> (вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)
<u>Економічний факультет</u> (назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за відповідною освітньо-професійною програмою)	
Мова навчання	<u>українська</u> (вказати: на якій мові читатиметься дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія HR-інженірингу» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 29 травня 2024 р. № 184.

Розробник:

Белей С.І., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, к.е.н., доцент

Викладачі:

Белей С.І., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, к.е.н., доцент

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» і затверджено на засіданні кафедри бізнесу та управління персоналом

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Завідуючй кафедри

Л.О.М. Лопатинський

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету

Р.І. Грешко

1. Мета навчальної дисципліни: є формування у студентів сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань щодо HR-інжинірингу, надання майбутнім фахівцям знання необхідних теоретичних основ, методичних рекомендацій, практичних навичок, механізму HR-управління, його принципів і методів, особливостей HR в Україні, які є необхідними для вільного володіння практикою прийняття оптимальних рішень щодо організації, функціонування, розвитку та регулювання HR-процесів, забезпечення умінь та компетенцій стосовно планування, організації, мотивації та контролю розвитку управління людськими ресурсами в сучасних умовах.

Вивчення дисципліни дає можливість студентові набути теоретико-методологічних навичок і досвіду організації управління людськими ресурсами на підприємствах, в установах, організаціях, а також на мезо- та макроекономічному рівні.

2. Результати навчання

Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни сприятиме формуванню елементів інтегральної, загальних та фахових компетентностей.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетенції:

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетенції:

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми.

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації,

Додаткові спеціальні (фахові, предметні) компетентності для освітньо-професійної програми

СК 11*. Здатність формувати елементи корпоративної культури організації.

СК 13*. Здатність застосовувати гнучкі методи управління при прийнятті стратегічних рішень.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті

Додаткові результати, визначені для освітньо-професійної програми

ПРН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРН12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4	120	15	15			90		залік

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р. .
Змістовний модуль 1. Основи та системи HR-інжинірингу												
Тема 1. Вступ до HR-інжинірингу	20	2	2			16						
Тема 2. Системи HR-інжинірингу	20	3	3			14						
Тема 3. Тенденції зміни методів і підходів до HR-інжинірингу	20	3	3			14						
Змістовний модуль 2. Стратегії та моделі HR-інжинірингу												
Тема 4. Сценарії розробки кадрової політики у HR-інжинірингу	20	2	2			16						
Тема 5. Стратегія HR-інжинірингу	20	2	2			16						
Тема 6. Моделі та умови побудови HR-регламентів	20	3	3			14						
Усього годин	120	15	15	0	0	90						

3.3. Тематика практичних завдань:

Тема	Зміст	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Основи та системи HR-інжинірингу		
Тема 1. Вступ до HR-інжинірингу	1. Економічна природа HR. 2. Суб'єкти та об'єкти HR-інжинірингу. 3. Функції HR-інжинірингу. 4. Структурні елементи HR-інжинірингу.	2
Тема 2. Системи HR-інжинірингу	1. Загальне бачення HR-інжинірингу. 2. Системний підхід до HR-інжинірингу. 3. Типові проблеми HR-інжинірингу	3
Тема 3. Тенденції зміни методів і підходів до HR-інжинірингу	1. Зміщення акцентів управління людськими ресурсами. 2. Зміна функцій HR-менеджменту. 3. Лінії розвитку організації відповідно до концепцій HR-інжинірингу	3
Змістовний модуль 2. Стратегії та моделі HR-інжинірингу		

Тема	Зміст	Кількість годин
Тема 4. Сценарії розробки кадрової політики у HR-інжинірингу	1. Роль і значення кадрової політики. 2. Особливості управлінського впливу. 3. Розробка ідеології та стратегії управління людськими ресурсами (стратегічний HR-інжиніринг)	2
Тема 5. Стратегія HR-інжинірингу	1. HR-стратегія і тактика як компонент стратегії організації. 2. Розробка кадрової місії. 3. Фактори формування стратегії управління людськими ресурсами. 4. Організація процесу розробки HR-стратегії.	2
Тема 6. Моделі та умови побудови HR-регламентів	1. Архітектура HR-регламентів. 2. Моделі формування регламентів діяльності персоналу. 3. Процесні моделі формування HR- регламентів.	3

3.4. Індивідуальні завдання, передбачені робочим навчальним планом

Перелік тем для індивідуального завдання з курсу «Методологія HR-інжинірингу»:

1. Впровадження інноваційних підходів в управління персоналом.
2. Роль та значення інноваційних персонал-технологій у сучасному HR-управлінні.
3. Аналіз та впровадження HRIS (Системи управління людськими ресурсами)
4. Впровадження HRIS у малих та середніх підприємствах.
5. Роль великих даних у HR-інжинірингу
6. Інструменти і методи аналізу даних для HR.
7. Автоматизація процесів управління продуктивністю
8. Інноваційні технології в управлінні талантами
9. Використання штучного інтелекту в HR-інжинірингу
10. Застосування AI для автоматизації підбору кадрів.
11. Вплив AI на процеси навчання та розвиток персоналу.
12. Етика і конфіденційність в HR-інжинірингу
13. Етичні аспекти використання технологій в управлінні персоналом.
14. HR-інжиніринг та адаптація організаційних змін
15. Оцінка ефективності впровадження HR-технологій
16. Методи оцінки успішності впровадження HR-технологій.
17. Порівняння традиційних і сучасних методів управління персоналом
18. Розробка власної моделі HR-інжинірингу для конкретної організації
19. Розробка і впровадження моделі HR-інжинірингу, що відповідає специфіці організації.
20. Вплив цифрових технологій на культуру організації
21. Інтеграція HR-технологій з існуючими бізнес-процесами
22. Виклики інтеграції HR-технологій в існуючі процеси.
23. Оцінка ROI (повернення на інвестиції) в HR-інжиніринг
24. Методи оцінки ROI для впровадження нових HR-технологій.
25. Використання віртуальної реальності (VR) в HR
26. Роль VR у навчанні та розвитку персоналу.
27. HR-аналітика та її вплив на стратегічне управління
28. Розробка і впровадження системи моніторингу та зворотного зв'язку
29. Інструменти для моніторингу ефективності і зворотного зв'язку з працівниками.
30. Аналіз сучасних трендів у дистанційному управлінні персоналом
31. Вплив віддаленої роботи на HR-процеси.

32. Технології для ефективного управління віддаленими командами.
33. Роль мобільних технологій у HR-інжинірингу
34. Переваги і недоліки мобільних рішень у HR.
35. HR-інжиніринг та управління змінами в умовах кризових ситуацій
36. Приклади успішного управління змінами в умовах криз.
37. Розробка плану навчання і розвитку для HR-фахівців у контексті нових технологій
38. Потреби у навчанні і розвитку для фахівців HR в умовах технологічних змін.
39. Еволюція HR-платформ і їх вплив на ринок праці
40. Історичний розвиток HR-платформ.
41. Застосування блокчейн-технологій у HR
42. Розробка і впровадження системи управління знаннями в HR
43. HR-інжиніринг у контексті міжнародних організацій
44. Виклики і рішення для міжнародного управління людськими ресурсами.
45. Розробка системи моніторингу та аналізу задоволеності працівників
46. Методи та інструменти для вимірювання задоволеності працівників.
47. Управління змінами в HR за допомогою Agile-методологій
48. Застосування Agile-підходів для адаптації HR-процесів.
49. HR-інжиніринг і впровадження політик різноманітності та інклюзії
50. Технології для підтримки політик різноманітності та інклюзії.
51. Розробка і реалізація плану управління талантами з використанням HR-технологій
52. Використання аналітики для прогнозування потреб в кадрах
53. Методи аналітики для прогнозування потреб у кадрах.
54. Роль прогнозування у стратегічному управлінні персоналом.
55. Оцінка ефективності HR-інструментів через метрики та KPI

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання

Науково-пошукова робота повинна містити три частини: теоретичну (огляд законодавчої бази, теоретичного матеріалу, досліджень науковців з даної теми), практичну (аналіз статистичних даних, соціально-економічних показників), висновки та пропозиції.

Оцінка «18-16» ставиться тоді, коли студент вільно володіє проблематикою досліджуваної теми, здійснює самостійний аналіз опрацьованого матеріалу, використовує широке коло наукових праць, в тому числі іноземних, робота відповідає всім вищезазначеним вимогам щодо оформлення.

Оцінка «15-12» ставиться тоді, коли студент при захисті, виявивши належну підготовку, допускає неточності у трактуванні окремих проблем, відчуває певні труднощі в узагальненні теоретичного матеріалу. Є незначні недоліки в змісті та оформленні роботи.

Оцінка «11-6» виставляється тоді, коли студент орієнтується в тематиці роботи, але не може зробити висновки, пов'язати теоретичні узагальнення, оформлення роботи не відповідає вимогам.

Оцінка «5-1» виставляється тоді, коли студент за наявності роботи не орієнтується в проблемі та не відповідає на поставлені питання.

3.5. Самостійна робота студента (ІНДЗ)

Тема 1. Вступ до HR-інжинірингу

Дослідити та проаналізувати сучасні технології в HR-інжинірингу

Дослідити та проаналізувати останні тенденції в HR-інжинірингу та їх можливий вплив на майбутнє управління людськими ресурсами.

Проаналізувати етичні аспекти HR-інжинірингу

Тема 2. Системи HR-інжинірингу

Дослідити та проаналізувати найбільш популярні HRIS-систем (наприклад, SAP SuccessFactors, Workday, Oracle HCM, BambooHR). Визначте їх функціональні можливості, переваги, недоліки та приклади використання кожної системи.

Проаналізувати, як впровадження HR-систем може вплинути на продуктивність працівників.

Проаналізувати, як компанії можуть забезпечити відповідність правовим вимогам при використанні HR-систем.

Тема 3. Тенденції зміни методів і підходів до HR-інжинірингу

Дослідити ключові тенденції, які впливають на методи та підходи до HR-інжинірингу (впровадження штучного інтелекту, автоматизація процесів, управління віддаленими командами, аналітика даних тощо).

Проаналізувати вплив технологій на зміни в HR-практиках

Проаналізувати вплив інновацій на ефективність HR-процесів.

Проаналізувати роль HR-аналітики у сучасних HR-підходах

Дослідити сучасні підходи до управління змінами в HR

Напишіть звіт про нові підходи до управління змінами в HR в умовах швидко змінюваного бізнес-середовища.

Включіть опис методів адаптації HR-процесів до змін, які виникають внаслідок технологічних інновацій.

Аналіз впливу соціальних мереж на HR-процеси

Тема 4. Сценарії розробки кадрової політики у HR-інжинірингу

Дослідити ключові компоненти кадрової політики, такі як підбір кадрів, навчання і розвиток, оцінка продуктивності, компенсації і пільги (як кожен з цих компонентів вписується в HR-інжиніринг і чому важливо мати чітку кадрову політику).

Дослідити, як нові технології (наприклад, HRIS, аналітика даних, AI) впливають на розробку і реалізацію кадрової політики (як ці технології можуть покращити або змінити традиційні підходи до кадрового управління).

Розробити сценаріїв кадрової політики для різних типів організацій (малі підприємства, середні компанії, великі корпорації). У кожному сценарії враховуйте специфіку організації та її потреби.

Впровадження кадрової політики в умовах змін

Дослідити етичні питання, що виникають при розробці кадрової політики, такі як дискримінація, рівні можливості, конфіденційність даних.

Тема 5. Стратегія HR-інжинірингу

Дослідити ключові аспекти стратегії HR-інжинірингу

Проаналізувати вплив стратегій HR-інжинірингу на бізнес-результати

Дослідити як стратегічні ініціативи в HR-інжинірингу впливають на бізнес-результати компанії.

Проаналізувати підходи до комунікації змін, управління опором та підтримки співробітників.

Проаналізувати стратегічне управління HR-ризиками

Тема 6. Моделі та умови побудови HR-регламентів

Проаналізувати моделі HR-регламентів (централізовані, децентралізовані, гібридні моделі). Виокремити переваги та недоліки кожної моделі, а також приклади організацій, які використовують ці моделі.

Проаналізувати умови, необхідні для успішного впровадження HR-регламентів у компанії.

Опишіть фактори, які можуть вплинути на ефективність регламентів, такі як культура організації, технологічна інфраструктура, підтримка керівництва.

Дослідити як зміни в трудовому законодавстві можуть вплинути на HR-регламенти.

Дослідити вплив корпоративної культури на побудову HR-регламентів

Проаналізуйте етичні і правові питання, що виникають при розробці і впровадженні HR-регламентів.

Розробити рекомендації для забезпечення відповідності регламентів правовим і етичним вимогам.

За погодженням з викладачем, студент може вибрати тему дослідження самостійно.

Неформальна освіта

Перезараховуватись можуть актуальні сертифіковані курси узгоджені з викладачем.

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

При викладанні використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів.

Методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)

МН2 – семінари, практичні або лабораторні роботи

МО3 – бізнес-кейси (індивідуальні або командні)

МН4 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо)

МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами

МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни

МН8 – підготовка тез/доповіді на конференцію.

МН9 – тренінги, коучі, майстер-класи від запрошених стейкхолдерів.

МН10 – реферативні та пошукові дослідження.

5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 змістовий модуль – 21; за 2 змістовий модуль – 21 балів, за ІНДЗ – 18 балів.

Якщо студент за власною ініціативою, бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи (реферати, ІНДЗ, розв'язання додаткових завдань) при цьому набравши додатково не менше 30 балів, може отримати оцінку за залік автоматично.

(Коментар: Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним

запланованим результатом навчання освітньої компоненти).

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

5.3. Засоби оцінювання

Методи оцінювання

- МО1 – контрольні роботи (тематичні, модульні).
- МО2 – тести, опитування, самостійні роботи за індивідуальними завданнями.
- МО3 – захист бізнес-кейсів, результатів досліджень
- МО4 – аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті
- МО5 – презентації результатів виконання завдань
- МО6 – командні результати ділових ігор, проектних завдань.
- МО7 – презентація власного підготовленого кейсу, який складений на основі реальних сценаріїв і стратегій розвитку компаній, інноваційних регіонів.
- МО8 – підсумковий контроль – залік (у тестовій формі, усний або письмовий)

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є залік.

7. Рекомендована література

Основна

1. Інжиніринг систем внутрішньоуправлінської інформації підприємств та об'єднань: монографія / С.В. Поздняков, О.В. Кузьмін, В.В. Кійко, Л.М. Акімова. Херсон: Олді-плюс, 2018. 348 с.
2. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 466с.
3. Трансформація системи управління персоналом підприємств : монографія / Брич Василь, Борисяк Олена, Білоус Любомир, Галиш Наталія ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2020. 211 с.

4. Технології управління людськими ресурсами: навчальний посібник для здобувачів ступеня магістра за освітньою програмою «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / Л. Є. Довгань, Л. Л. Ведута, Г. А. Мохонько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 511 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/25275>.
5. Шкробот М.В. Сучасні технології управління персоналом: Навчально-методичний комплекс дисципліни. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 194 с.
6. The HR Scorecard: Linking People, Strategy, and Performance. [Brian E. Becker](#), [Mark A. Huselid](#), [David Ulrich](#). Harvard Business Press, 2001 235 p.
7. Predictive HR Analytics: Mastering the HR Metric. Dr Martin R. Edwards, Kirsten Edwards Kogan Page Publishers, 2019 p. 536 p.

Допоміжна

1. Бреус А.А., Лобза А.В. Побудова системи HR-інжинірингу на сучасному підприємстві. Молодий вчений. 2018. № 10(62). С. 304–307.
2. Бей Г.В., Середа Г.В. Трансформація HR-технологій під впливом цифровізації бізнес-процесів. Економіка і організація управління. 2019. № 2(34). С. 93–101.
3. Ситник О.Б. Досвід інжинірингової діяльності в сучасному економічному просторі. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2013. № 4(24). С. 104-116.
4. Ведерніков, М. Д., Волянська-Савчук, Л. В., Клімас, В. А., & Конопко, А. Ю. (2020). Розвиток сучасних HR-технологій як ключового елементу у системі управління персоналом. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки, (56), 132-140.
5. Ведерніков М. Д., Базалійська Н. П., Волянська-Савчук Л. В. Обґрунтування доцільності передачі бізнес-процесу управління персоналом підприємства на HR-аутсорсинг як інноваційної персоналтехнології. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 2. С. 112-122
6. Длугопольська Т. І., Гук Ю.В. Цифрова трансформація у сфері hr: напрями, проблеми та можливості. *Причорноморські економічні студії*. 2021. № 62. С. 13-18.
7. Колобердянко І. І., Метельська Н.С. Інноваційні зрушення у сфері управління персоналом в умовах глобальної економіки. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 63-68.
8. Колот А. М. Соціально-трудова реальність – ХХІ: філософія становлення, можливостей та викликів. *Економіка України*. 2021. № 2. С. 3-31.
9. Калачевська Л. І., Найда К.О. Ефективність управління персоналом агропідприємств в умовах системної кризи. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. С. 68-74.
10. Махмудов, Х., Чухліб, В. Вплив цифрових технологій на ефективність управління персоналом. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. (4 (32)). С. 17–26. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-4\(32\)-17-26](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-4(32)-17-26).
11. Невмержицька С. М., Петрусенко О. О. Проблеми оцінки ефективності системи управління персоналом. Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць Наук.-досл. екон. ін-ту / наук. ред. І.Г. Манцуров. 2014. № 3 (154). С. 185–188.
12. Продіус О. І., Лобінцева В.В. Шляхи підвищення ефективності управління персоналом на підприємстві. *Економіка: реалії часу*. 2020. № 4. С. 57-65.
13. Писаревська Г. І. Тенденції розвитку використання Digital технологій в управлінні персоналом. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2021. № 41. С. 54-60.
14. Ярошук А.О. Україна в міжнародному обміні інженерно-технічними послугами *Управління економічними процесами у світовій та національній економіці: зб. тез наук. робіт*. К.: Аналітичний центр «Нова Економіка», 2015. 144 с.
15. Boiko, J., Vedernikov, M., Zelena, M., Volianska-Savchuk, L., & Bazaliyska, N. (2023). Formation of Innovative Model of Personnel Management on the Basis of Digitalization

in the COVID-19 Pandemic. Management and Production Engineering Review, 14.

16. Budiakova O., Tsarenok D. Innovative solutions for enterprise personnel in the digital economy. Innovative Solution in Modern Science. 2019. Vol. 6. No. 33. P. 5-18.

17. Thomas G. Digital Maturity of HR in SMEs. European Journal of Economics and Business Studies Articles. European Center for Science Education and Research, 2020. vol. 6, January. pp. 56-61.

18. Vedernikov M., Zelena M., Volianska-Savchuk L., Litinska V., Boiko J. Management of the social package structure at industrial enterprises on the basis of cluster analysis. TEM Journal. 2020. Vol. 9., No. 1. P. 249-260.

19. Gabert. M. The Magic of a New Beginning: A Personnel Development Department Reinvents Itself the Future of HR. Current Developments and a Methodological Approach to Narrative Transformation of HR Identity, Management for Professionals, in: Jacques Chlopczyk & Christine Erlach (ed.), Transforming Organizations, 2019. pp. 271-285.

20. Markina I., Chykurkova A., Hrei Y., Pokataieva O., Semenov A. Innovative methods of enterprise personnel motivation. International Journal of Management and Business Research. 2019. Vol. 9., No. 4. P. 1-12.

21. People & Human Resources: Attracting and supporting exceptional people. URL: <https://www.mckinsey.com/careers/internal-roles/functions-and-roles/people-and-human-resources>

22. The Future of Jobs Report: WEF. 2020 http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf.

23. The new age: artificial intelligence for human resource opportunities and functions. Survey by EY (Ernst & Young LLP). URL : [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-the-new-age-artificialintelligenceforhuman-resource-opportunities-and-functions/\\$FILE/EY-the-new-age-artificial-intelligenceforhuman-resourceopportunities-and-functions.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-the-new-age-artificialintelligenceforhuman-resource-opportunities-and-functions/$FILE/EY-the-new-age-artificial-intelligenceforhuman-resourceopportunities-and-functions.pdf).

24. Boiko J., Volianska-Savchuk L., Bazaliyska N., Zelena M. Smart Recruiting as a Modern Tool for HR Hiring in the Context of Business Informatization. 2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT). IEEE, 2021. P. 284-289.

25. Jotabá, M.N., Fernandes, C.I., Gunkel, M. and Kraus, S. (2022), "Innovation and human resource management: a systematic literature review", European Journal of Innovation Management, Vol. 25 No. 6, pp. 1-18. <https://doi.org/10.1108/EJIM-07-2021-0330>.

Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)

Офіційні сайти міжнародних організацій:

1. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй — <http://unstats.un.org/>

2. Міждержавний статистичний комітет Співдружності Незалежних Держав - <http://www.cisstat.com/>

3. Міжнародна асоціація зі статистики (IAOS) — <http://isi.cbs.nl/>

4. Міжнародний інститут статистики (ISI) — <http://isi.cbs.nl/>

5. Організація економічної співпраці та розвитку (OESD) <http://www.oecd.org/>

6. Статистичний офіс Європейської співдружності — <http://europa.eu.int/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com

2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua

3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua

2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua

3. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua–

Фахові сайти:

Society for Human Resource Management (SHRM) : www.shrm.org

HR Technologist: www.hrtechnologist.com

HR Magazine: www.hrmagazine.co.uk

HBR (Harvard Business Review): www.hbr.org

Workforce: www.workforce.com

Talent Management: www.talentmgt.com

HR Dive: www.hrdive.com

CIPD (Chartered Institute of Personnel and Development): www.cipd.co.uk

Forbes HR: www.forbes.com/hr

HR Daily Advisor: www.hrdailyadvisor.blr.com

Додатково

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)						ІНДЗ	Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1 21			Змістовий модуль № 2 21					
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
7	7	7	7	7	7	18	40	100

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Економічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра міжнародної економіки
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету

Р.І. Грешко

«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова
(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма

Менеджмент організацій і адміністрування
(назва програми)

Спеціальність

073 Менеджмент

(вказати: код, назва)

Галузь знань

07 Управління та адміністрування

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

другий (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародний менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 29 травня 2024 р. № 184.

Розробник:

Білик Р.С., доцент кафедри міжнародної економіки, д.е.н, доцент

Викладачі:

Білик Р.С., доцент кафедри міжнародної економіки, д.е.н, доцент

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» і затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

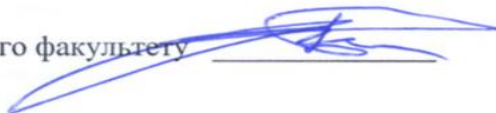

/ Саєнко О.С. /

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету

/Р.І. Грешко/

1. Мета навчальної дисципліни:

Мета навчальної дисципліни «Міжнародний менеджмент»: формування системи теоретичних знань і практичних навичок з управління діяльністю міжнародних корпорацій, здійснення в цих господарських формуваннях основних функцій менеджменту – планування, організації, управління персоналом, комунікацій, мотивації, керівництва, контролю.

2. Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» та галузі знань 07 Управління і адміністрування вивчення дисципліни «Міжнародний менеджмент» сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальних та спеціальних компетентностей:

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

СК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації

СК 4. Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках.

СК 8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юктурних змін.

Програмних результатів навчання:

ПРН 2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій

ПРН 4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

ПРН 5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПРН 9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

ПРН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	Годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	5	9	3	120	15	15	-	-	90	-	залік
Заочна	5	9	4	120	6	6	-	-	108	-	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	Лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародного бізнесу та міжнародного менеджменту											
Тема 1. Характеристика міжнародного бізнесу: суть, цілі та основні завдання	24	2	2		-	10	12	1	1	-	-	10
Тема 2. Досвід організації менеджменту в різних країнах	12	1	1		-	10	20	-	-	-	-	20
Тема 3. Середовище міжнародного менеджменту	24	2	2		-	20	22	1	1	-	-	20
Тема 4. Функції міжнародного менеджменту	24	2	2		-	20	12	1	1	-	-	10
Разом за ЗМ1	84	8	8		-	60	66	3	3	-	-	60
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Ключові проблеми міжнародного менеджменту											
Тема 5. Технологічна політика міжнародних корпорацій	14	2	2		-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Торговельні операції міжнародних корпорацій	7	1	1		-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Інвестиційні операції міжнародних корпорацій	7	1	1		-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Етика і соціальна відповідальність міжнародних корпорацій	7	1	1		-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Становлення	9	2	2		-	5	-	-	-	-	-	-

глобального менеджменту												
Разом за ЗМ 2	44	7	7		-	30	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	15	15		-	90	120	6	6	-	-	108

3.4. Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародного бізнесу та міжнародного менеджменту		Денна	Заочна
1	Тема 1. Характеристика міжнародного бізнесу: суть, цілі та основні завдання 1.Форми інтернаціоналізації бізнесу за рівнем ризиків і прибутків. 2.Найбільш успішні ТНК, що діють в Україні 3.Рушійні фактори глобалізації.	1	1
2	Тема 2. Досвід організації менеджменту в різних країнах 1.Українські менеджери, що зробили кар'єру в міжнародному бізнесі. 2.Досвід підготовки міжнародних менеджерів.	1	-
3	Тема 3. Середовище міжнародного менеджменту 1.Значення міжнародного права для функціонування і розвитку міжнародного менеджменту. 2.Закономірності формування культури. 3.Культурний кластер. 4.Приклади глобальної конкуренції в Україні	2	1
4	Тема 4. Функції міжнародного менеджменту 1.Відмінність міжнародних стратегій. 2.Переваги глобального розміщення виробництва. 3.Взаємозв'язок міжнародних стратегій і національних культур. 4.Стратегічно орієнтовані організації.	1	1
Змістовий модуль 2. Ключові проблеми міжнародного менеджменту			
5	Тема 5. Технологічна політика міжнародних корпорацій 1.Особливості притаманні розвитку сучасних технологій. 2.Форми співробітництва у сфері новітніх технологій. 3.Перспективи України на світовому ринку новітніх технологій.	2	1
6	Тема 6. Торговельні операції міжнародних корпорацій 1.Міжнародні лізингові угоди. 2.Вплив міжнародного життєвого циклу товару на торговельні операції ТНК. 3.Сфери використання форфейтинга.	2	-
7	Тема 7. Інвестиційні операції міжнародних корпорацій 1.Взаємозв'язок прямих іноземних інвестицій і платіжного балансу країни. 2.Форвардні вертикальні прямі іноземні інвестиції. 3.Міжнародні інвестиційні компанії.	2	-
8	Тема 8. Етика і соціальна відповідальність міжнародних корпорацій 1.Особливості міжнародної етики.	2	1

	2.Соціальна відповідальність ТНК. 3.Етика взаємовідносин з конкурентами.		
9	Тема 9. Становлення глобального менеджменту 1.Особливості наднаціональної концепції глобального менеджменту. 2.Глобальне управління людськими ресурсами. 3.Перелік якостей глобального лідера.	2	1

3.5. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів з дисципліни «Міжнародний менеджмент» направлена на засвоєння та поглиблення знань з кожної теми. Вона включає такі види робіт: опрацювання рекомендованих літературних джерел, пошукову роботу, виконання тестових завдань, підготовку презентацій тощо. Для перевірки знань з кожної теми студент може виконати тестові завдання, які знаходяться за наступним посиланням <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4240>. Результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях.

№ теми	Назва теми	Кількість балів
1	Характеристика міжнародного бізнесу: суть, цілі та основні завдання 1. Співвідношення між поняттями «міжнародний бізнес», «міжнародний менеджмент», «загальний менеджмент». 2. Характерні риси сучасного міжнародного бізнесу. 3. Періодизації розвитку міжнародного менеджменту. 4. Фактори, що прискорюють або гальмують процес глобалізації.	6
2	Досвід організації менеджменту в різних країнах 1. Співвідношення між національною та міжнародною моделями менеджменту. 2. Взаємозв'язок між загальним і міжнародним менеджментом. 3. Особливості національної моделі міжнародного бізнесу.	6
3	Середовище міжнародного менеджменту 1. Складові зовнішнього середовища менеджменту. 2. Реальні можливості виходу українських фірм на зовнішні ринки. 3. Що потрібно знати менеджерові ТНК про аналіз економічного середовища? 4. Правовий аналіз середовища: що важливо врахувати для прийняття управлінських рішень. 5. Значення міжнародного права для функціонування і розвитку міжнародного менеджменту. 6. Глобальна конкуренція.	6
4	Функції міжнародного менеджменту 1.Особливості стратегічного планування в різних формах міжнародного бізнесу. 2. Політичні ризики в процесі прийняття рішень. 3. Оцінка ефективності управлінських рішень ТНК. 4. Що ускладнює прийняття рішень у відділеннях ТНК, які діють в Україні?	6

5	Технологічна політика міжнародних корпорацій 1. Які особливості притаманні розвитку сучасних технологій? 2. Фактори, що впливають на форми співробітництва у сфері новітніх технологій. 3. Типи міжнародних організацій, що діють у сфері науково-технічного прогресу. 4. Як пов'язана національна науково-технічна політика з розвитком новітніх технологій на світових ринках? 5. Перспективи України на світовому ринку новітніх технологій.	6
6	Торговельні операції міжнародних корпорацій 1. Які особливості притаманні торговельним операціям міжнародних корпорацій порівняно з діяльністю малих і середніх підприємств на зовнішньому ринку? 2. Як впливає міжнародний життєвий цикл товару на торговельні операції транснаціональних корпорацій? 3. Переваги і недоліки міжнародного лізингу. 4. Імпортні операції міжнародних корпорацій.	6
7	Інвестиційні операції міжнародних корпорацій 1. Вигоди приймаючих країн від зарубіжних інвестицій. 2. Теоретичні концепції прямих іноземних інвестицій. 3. Сфери застосування вертикальних прямих іноземних інвестицій. 4. Менеджмент портфельних зарубіжних інвестицій. 5. Організаційні форми міжнародних інвестиційних компаній.	8
8	Етика і соціальна відповідальність міжнародних корпорацій 1. Особливості міжнародної етики. 2. Які особливості притаманні соціальній відповідальності ТНК? 3. Принципи міжнародної ділової етики. 4. Як впливає національний менталітет на міжнародний бізнес-етикет? 5. Як пов'язані національні культури із соціальною відповідальністю міжнародних компаній?	6
9	Становлення глобального менеджменту 1. Підходи до визначення суті глобального менеджменту. 2. Становлення глобальних підприємств. 3. Глобальне управління людськими ресурсами в багатокультурному середовищі. 4. Глобалізація технологічного розвитку. 5. Глобальне управління людськими ресурсами. 6. У чому полягає проблема світових ринків праці? 7. Які існують проблеми у глобальному управлінні довкіллям?	10

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання

- МН 1 - вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);
 МН 2 - практичні методи (практичні роботи);
 МН 3 - наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
 МН 4 - пояснювально-ілюстративні методи;
 МН 5 - проблемно-пошукові методи;

МН 6 - інтерактивні методи;

МН 7 - ситуаційні завдання;

МН 8 - робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;

МН 9 - самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;

МН 10 - дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

МО 1 - фронтальне опитування;

МО 2 - індивідуальне опитування;

МО 3 - презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);

МО 4 - презентація результатів виконання командних завдань;

МО 5 – реферати;

МО 6 – есе.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд студента щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

5.1. Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

5.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

5.3. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни «Міжнародний менеджмент» є:

- опитування та тестування студентів на практичних заняттях;
- проведення індивідуальних співбесід з окремими студентами в разі необхідності;
- перевірка результатів опрацювання лекційного програмного матеріалу студентами під час самостійної роботи;
- рецензування рефератів на задану тему, виконаних студентами під час індивідуальної роботи;
- тестування;
- письмове визначення основних міжнародних економічних категорій (глосарій);
- експрес-опитування;
- наукова робота.

Тест-контроль має такі основні переваги: об'єктивність, оперативність, швидкість оцінки, простота і доступність, конкретність, придатність результатів тестування для комп'ютерної обробки і використання статистичних методів оцінки. Робота з тестами дає змогу студентам систематизувати свої знання, тренувати пам'ять, розвивати інтуїтивний пошук правильної відповіді. Окрім того, відбувається автоматичне сприйняття професійної термінології. Тестування є вагомою складовою комплексного підходу до активізації самостійної роботи студентів і стимулює їхній пошук, запам'ятовування та творче застосування спеціальної інформації.

Оцінювання за результатами тестування здійснюється так:

91-100% правильних відповідей – «відмінно»

81-90% правильних відповідей – «добре»

51-80% правильних відповідей – «задовільно»

менше 50% правильних відповідей – «незадовільно».

Поточне оцінювання за окремими темами передбачає розгорнуту відповідь на питання, розуміння значення окремих категорій та визначень.

У процесі контролю написання рефератів оцінці підлягає розкриття окремих питань навчальної програми дисципліни з використанням як літературних джерел, так і статистичних та аналітичних матеріалів.

Тематика рефератів подана до кожної теми практичних занять. Обсяг реферату - 10-12 сторінок стандартного аркуша комп'ютерного набору. Термін подання реферату викладачу – не пізніше дати проведення відповідного практичного заняття.

Реферати оцінюються за шкалою 3; 2; 1; 0 балів: за повне розкриття теми реферату - 3 бали; за частково неповне розкриття – 2 бали; за неповне розкриття теми та невикористання фактичних матеріалів, що характеризують ситуацію на глобальних ринках, - 1 бал; за відхилення від теми, а також за порушення терміну подання або невиконання реферату - 0 балів.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи включають поточний, проміжний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів проводиться шляхом вхідного контролю на практичних (семінарських) заняттях і співбесіди при перевірці індивідуальних завдань і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль також передбачає перевірку результатів самостійної роботи студентів.

Проміжний контроль передбачає проведення модульних контрольних робіт в аудиторії, оцінювання результатів самостійної роботи студентів за відповідним модулем, виставлення атестаційної оцінки.

Протягом 5 семестру студент має пройти два модульні контролю. Перший модуль охоплює 1-4 теми, другий – 5-11 теми.

Кожне модульне завдання оцінюється у 5 балів, за два модульних завдання студент може максимально отримати 10 балів.

Підсумковий контроль (іспит) проводиться в кінці семестру у письмовій формі після здачі всіх індивідуальних завдань.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю (по 30 балів за 1-й і 2-й модуль) і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне тестування, самостійна робота та модуль-контроль											Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	МК1	T5	T6	T7	T8	T9	МК2		
5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	5	40	100

7. Рекомендована література

7.1. Основна

- Білик Р.С., Білик Р.Р., Міжнародний менеджмент: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. 320 с.
- Білик Д.Р., Білик Р.С., Гаврилюк О.В. Розвиток інвестиційно-інноваційного потенціалу регіонів України в умовах євроінтеграції. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Том 8. № 1. С. 351.
- Кіцак М.М., Білик Р.С. Зарубіжний досвід управління конкурентними перевагами територій. *Регіональна економіка*. 2022. №4 (106). С. 25-36. https://re.gov.ua/re202204/re202204_021_KitsakMM,BilykRS.pdf-355.
- Білик Р.С. Кластеризація як інструмент забезпечення конкурентних переваг національної економіки у європейському інноваційному просторі. *Регіональна економіка*. 2019. № 1(91). С.65–75. http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2019_1_10
- Бутко М.П. Міжнародний менеджмент : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 412 с.
- Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка. Монографія / За ред. О. І. Рогача. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 368 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/37137>

7. Luthans F., Doh J.P. International Management: Culture, Strategy, and Behavior. NY. McGraw-Hill/Irwin, NY - 2020, 674 p.
8. Зяйлик М.Ф. Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародний менеджмент». Для студентів усіх форм навчання спеціальності 073«Менеджмент», Зяйлик М.Ф. Тернопіль. ФОП Паляниця В.А., 2021. 123 с.
9. Транснаціональні корпорації: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навчальний посібник. - уклад. Т. Є. Моїсєєко. –Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 226 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/38286>
10. Грінько, І. М. Глобальна економіка: підручник/ І. М. Грінько. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 111 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/34959>
11. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 528 с.
12. Безгін К. С. Управління інноваціями : навч. посіб. Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса, Екон. ф-т, Каф. менеджменту та поведінк. економіки. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 213 с.

7.2. Допоміжна

1. Білик Р.С. Залучення інвестиційних ресурсів в умовах війни. *Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД», (01 серпня 2022 року), м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. 150 с. С. 125-126.
2. Білик Р.С. Інвестиційний клімат в Україні: відповідність сучасним викликам. *Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 165-річчю заснування університету та 70-річчю створення економічного факультету* / за заг. ред. Ю. Губені, О. Лисюк, Б. Шувара, В. Крупи, Н. Маркович, Г. Батюк, Львів: Львівський національний університет природокористування, 2022. 369 с.
3. Hill, C. W. L. International Business: Competing in the Global Marketplace: McGraw-Hill Education, 2021. 688с.
4. Данько, Т. В. Концептуальні засади розвитку теорії міжнародного бізнесу в умовах посилення глобальної технологічної динамічності. *Проблеми економіки*. 2022. No. 4. С. 201–213.
5. Петренко Л. А. Інноваційний розвиток підприємства: генезис теорії та сучасна практика управління: монографія. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
6. Castagnoli, R., Büchi, G., Coeurderoy, R., та ін. Evolution of Industry 4.0 and International Business: A Systematic Literature Review and a Research Agenda. *European Management Journal*. 2021
7. Менеджмент міжнародної діяльності підприємств навчальний посібник. / Рунська, К.О. Кузнєцова. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 154 с.
8. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. Львів : Растр-7, 2019. 200 с.
9. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. Ун-т держ. фіск. служби України. Вид. 2-е, випр. і допов. Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2019. 285 с.
10. Міжнародні економічні відносини підручник. / за заг. ред. проф. А. Крисоватого, проф. Р. Зварича. ЗУНУ : Економічна думка, 2021. 600 с.
11. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. Львів : Растр-7, 2019. 200 с.
12. Петренко Л. А. Інноваційний розвиток підприємства: генезис теорії та сучасна практика управління: монографія. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
13. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. Львів : Растр-7, 2019. 200 с.
14. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. Ун-т держ. фіск. служби України. Вид. 2-е, випр. і допов. Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2019. 285 с.
15. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. Львів : Растр-7, 2019. 200 с.
16. Безгін К. С. Управління інноваціями : навч. посіб. Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса, Екон. ф-т, Каф. менеджменту та поведінк. економіки. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 213 с.

17. Інноваційний менеджмент: підручник. Тернопіль: THEУ : Економічна думка, 2019. 517 с.

8.Інформаційні ресурси

1. База українського законодавства в Інтернет. URL: <http://www.lawukraine.com>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Електронна бібліотека Львівської комерційної академії. URL: <http://www.dev.lac.lviv.ua/lib>.
5. Інститут глобальних стратегій. URL: <http://www.igls.com.ua>
6. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій. URL: <http://www.ier.kiev.ua>.
7. Інтернет-портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua>.
8. Міністерство економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
9. Наукова бібліотека Донецького університету. URL: <http://www.library.dongu.donetsk.ua>.
10. Наукова бібліотека ім. Максимовича. URL: <http://www.lib-gw.univ.kiev.ua>.
11. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
12. Національна парламентська бібліотека. URL: <http://www.alpha.rada.kiev.ua>.
13. Developing and Managing Hotel Staff For Increased Productivity and Superior Guest Experiences. URL: <http://www.best-in-class.com>.
14. Інститут міжнародної економіки. URL: доступу : www.iie.com.
15. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. URL: <http://www.europa.eu.int>
16. Офіційний сайт ЮНКТАД [Електронний ресурс]. URL: [http:// www.unctad.org](http://www.unctad.org)
17. Офіційний сайт СОТ [Електронний ресурс]. URL: [http:// www.wto.org](http://www.wto.org)
18. Офіційний сайт Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку [Електронний ресурс]. URL: <http://wdc.org.ua/uk/sustainabledevelopment/> publications.
19. Офіційна сторінка статистичної бази ООН. URL: <http://www.trademap.org>
20. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. URL: [http:// www.niss.gov.ua](http://www.niss.gov.ua)

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету

Р.І. Грешко

«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

РЕПУТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма

Менеджмент організацій і адміністрування

(назва програми)

Спеціальність

073 Менеджмент

(вказати: код, назва)

Галузь знань

07 Управління та адміністрування

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

другий (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Репутаційний менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 29 травня 2024 р. № 184.

Розробник:

Лусте О.О., к.е.н., асистент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування

Викладачі:

Лусте О.О., к.е.н., асистент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» і затверджено на засіданні кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

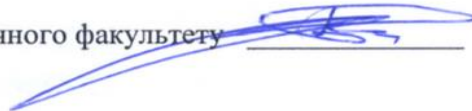

/З.І. Галушка/

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету

/Р.І. Грешко/

Навчальна дисципліна «Репутаційний менеджмент» належить до циклу вибіркових освітніх компонент циклу професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Менеджмент організацій і адміністрування».

Навчальна дисципліна дозволяє спрямована на формування системи загальнотеоретичних і прикладних знань у сфері репутаційного менеджменту. Сьогодні все частіше можна спостерігати випадки репутаційних ризиків як компаній так і публічних осіб, що призводить до економічних збитків, втрати конкурентних переваг, цільової аудиторії, а іноді і втрата ринку. Життєво важливою умовою процвітання компанії стає необхідність постійно формувати і направляти цільовим аудиторіям потрібні інформаційні потоки. Позитивна ділова репутація стає сьогодні найважливішим конкурентним перевагою. Розгляд такого поняття, як репутаційний менеджмент, що складається з набору певних управлінських, маркетингових і комунікаційних технологій, дозволяє зрозуміти, як ділова репутація здатна капіталізувати бізнес.

Мета навчальної дисципліни: сформувати фундаментальні знання та вміння з теорії та практики репутаційного менеджменту, розуміти роль нематеріальних активів у новій парадигмі бізнесу, розробляти репутаційні платформи та проводити систематичні моніторинги репутації компаній.

Пререквізити. Навчальна дисципліна «Репутаційний менеджмент» відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми слухається здобувачами освіти в другому семестрі першого року навчання.

Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та галузі знань 07 Управління і адміністрування вивчення дисципліни «Репутаційний менеджмент» сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК11. Здатність оцінювати вплив інституційних і соціально-психологічних аспектів поведінки для обґрунтування та прийняття управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна ф.н.	I	I	4	120	2	15	15	-	-	90	-	Залік
Заочна ф.н.	I	I	4	120	2	4	4	-	-	106	-	Залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб.	інд	с.р.		л	п	лаб.	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні основи репутаційного менеджменту													
Тема 1. Репутація, як об'єкт управління та важливий нематеріальний актив в системі сучасних економічних відносин.	16	2	1				10	15,5	1	1				14
Тема 2. Створення інформаційної основи ділової репутації.	14	1	2				10	14,5						14
Тема 3. Технології управління діловою репутацією керівника	16	2	2				10	15,5		1				14
Тема 4. Корпоративна соціальна відповідальність у формуванні кар'єри організації	14	1	2				12	14,5						14
Разом за ЗМ1	60	6	7				42	60	2	2				56
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Управління репутацією організації													
Тема 5. Антикризові комунікації, як інструмент захисту ділової репутації	14	1	2				12	15,5	1	1				10
Тема 6. Інструменти репутаційного менеджменту в сфері державного управління.	16	2	2				12	14,5		1				10
Тема 7. Юридичний супровід ділової репутації	16	2	2				12	15	1					18
Тема 8. Репутаційний моніторинг.	16	2	2				12	16						12
Разом за ЗМ 2	60	9	8				48	60	2	2				50

Усього годин	120	15	15			90	120	4	4			106
--------------	-----	----	----	--	--	----	-----	---	---	--	--	-----

Зміст завдань для самостійної роботи*

п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	1. Формальні та неформальні комунікації; горизонтальні та діагональні комунікації; типи комунікаційних ланцюгів, які використовуються в неформальних комунікаціях; вдосконалення письмових й усних комунікацій за допомогою використання контрольного переліку «П'ять «С» комунікації» Р.Фалмера.	10	14
2	Основні елементи забезпечення ефективних комунікацій: джерело, повідомлення, аудиторія, канали комунікацій; методи вдосконалення міжособистісних комунікацій; вдосконалення організаційних комунікацій; планування процесу комунікації; розробка плану комунікацій; ситуаційні чинники, що впливають на поширення інформації про функціонування та досягнення організації.	10	14
3	Ділове середовище організації та інтегрування бізнес-комунікаціями; відносини з партнерами, клієнтами, конкурентами, інвесторами, операторами ринкової інфраструктури, консультантами, органами влади, ЗМІ; ключові коефіцієнти ефективності (KPI)	10	14
4	Значення репутації для публічних організацій і комунікацій; ризики втрати ділової репутації та управління ними; комунікативний менеджмент лояльності клієнтів (Client Relations) та брендинг.	12	14
5	Інформаційна роль менеджера в інформаційному обміні; предмет, знаряддя і продукт праці інформаційного менеджера; добір, оцінювання та розстановка фахівців інформаційної сфери в організації.	12	10
6	Знати: комунікативний етикет; обов'язкові елементи та фази комунікаційного спілкування; проблеми модернізації взаємодії суспільства і держави, теоретичні і прикладні розробки програм «електронної держави» в сучасному світі – “Bund Online 2005” (Німеччина), “e – Government” (Велика Британія), “Federal Enterprise” (США) та ін.	12	10
7	Значення ЗМІ та PR- технологій у формуванні ділової репутації та вміння ними керувати.	12	18
8	Особливості вітчизняного законодавства у сфері захисту та збереження репутації особи та компанії.	12	12
Всього годин		90	106
*Самостійна робота студентів з дисципліни «Репутаційний менеджмент» направлена на узагальнення, засвоєння і закріплення знань та включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій, підготовку та презентацію кейсових завдань до відповідних тем дисципліни.			

Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- кейсовий метод;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – екзамен

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Обов'язковим є посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної, додаткової літератури та інших (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Навчальний матеріал розподілено за 2-ма модулями. Максимальна оцінка за кожний модуль складає 30 балів. Ще 40 балів студент може отримати на заліку.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить заняття.

Модульний контроль проводиться наприкінці змістового модулю за рахунок аудиторних занять і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формує цей модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів.

Підсумковий контроль – залік, проводиться у формі тестування і усної відповіді на теоретичне запитання. З метою уточнення оцінки студент може відповісти на 1-2 додаткових запитання (за вибором викладача).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

	Оцінка за шкалою ECTS
--	-----------------------

Оцінка за національною шкалою	Оцінка (бали)
Зараховано	A (90-100)
Зараховано	B (80-89)
Зараховано	C (70-79)
Зараховано	D (60-69)
Зараховано	E (50-59)
Не зараховано	FX (35-49)
Не зараховано	F (1-34)

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (екзамен)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2				40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
6	6	8	8	6	6	8	8		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Рекомендована література

Основна:

1. Організація праці менеджера: Підручник. Л.В. Балабанова, О.В. Сардак, 2008. Донецьк: ДонНУЕТ. 480 с.
2. Барна Н. В. Іміджологія: Навч. посіб. для дистанційного навчання, 2008. К. Університет «Україна». 217 с.
3. Бурбело О.А. Репутація компаній: управління і захист : монографія. 2009. Луганськ : Янтар. 104 с.
4. Бугрим В. В. Комунікативно-технологічні матриці побудови ефективного іміджу. Наукові записки Інституту журналістики. 2007, К.Т.28. С.33-42.
5. Васильконова Е. О.Теоретичне бачення змісту поняття «репутація підприємства». *Торгівля і ринок України : зб. наук. праць Донецьк. нац. ун-ту економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського*. 2013, Вип. 36. С. 102–110.
6. Прохоровська С.А. Роль комунікацій в управлінні брендом роботодавця. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*, 2015. Тернопіль.: Економічна думка., Вип. 20. С. 87 – 91
7. Прохоровська С.А. Управління корпоративним іміджем компанії: *зб. тез доповідей учасників IX Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток індустрії гостинності та міжнародного бізнесу: сучасний стан і перспективи*. Тернопіль 22 травня 2020 р. Т.: ТНЕУ. 224 с.
8. Прохоровська С.А. Формування іміджу організації. *Актуальні проблеми менеджменту в умовах інноваційного розвитку економіки» : зб. тез доповідей учасників Всеукраїнської науковопрактичної конференції з міжнародною участю (17 квітня 2020р.)*. Т.: ТНЕУ С.154-158
9. Хавкіна Л. М. Іміджологія: навчально-методичний посібник. 2019, Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 64 с.
10. Химич І. Імідж як важливий показник діяльності підприємства у сучасних умовах розвитку корпоративної культури. *Економіка та держава*. 2019, № 9. С.59-61.
11. Цимбалюк С.О. Управління брендом роботодавця: навч.посіб. 2016, К.: КНЕУ.. 256 с.

12. Шкільняк М.М. Корпоративне управління: навч.посіб. 2014, Тернопіль. Крок. 294 с.
13. Шупта І. М. Репутаційний менеджмент – важлива складова управлінської стратегії на шляху до успіху в діяльності підприємства. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія економіка і менеджмент*, Випуск 6 (72), 2017. С. 27-32.
14. Федорів Т. Сутність та інструменти репутаційного менеджменту в сфері державного управління. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2013, Вип 1(16). С. 88-93.
15. Carreras E. Corporate Reputation. London, 2013: LID Publishing Ltd. 501 p.
16. Chun R. Corporate Reputation: Meaning and Measurement. *International Journal of Management Reviews.*, 2005. Vol. 7 (2). P. 91–109.
17. Gaines Leslie Ross. Corporate Reputation 12 Steps to Safeguarding and Recovering Reputation. 2008, 208 p.
18. Fombrun C. J. Reputation: Realizing Value from Corporate Image. 2008, Harvard Business School Press. 456 p.
19. Fombrun Ch. Essentials of Corporate Communication: Implement-ing Practices for Effective Reputation Management. 2007, New York : Routledge, 306 p.

Інформаційні ресурси:

1. Берницька Д.І., Кравчук Н.О. Ділова репутація як стратегічний чинник розвитку підприємства. *Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/pdf>
2. Дерев'янюк О. Г. Ознаки та функції репутації як об'єкта репутаційного менеджменту. *Агросвіт*, 2012, № 19. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/19_2012/4.pdf
3. Дуброва О.С. Ділова репутація підприємства: практичні аспекти управління. *Економіка та держава.*, 2009. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2009/13.pdf
4. Мізік Ю.І., Конопліна О. О. Стратегічний моніторинг як інструмент управління діловою репутацією підприємств водопостачання та водовідведення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2018.
URL: http://www.visnykeconom.uzhnu.uz.ua/archive/22_2_2018ua/28.pdf
5. Міцура О.О., Хижняк М.О. Управління онлайн-репутацією: теоретичні засади та методичні підходи. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, 2019, № 4 URL: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/126>
6. Сальнікова Л.С. Репутаційний менеджмент. https://stud.com.ua/11314/menedzhment/reputatsiyniy_menedzhment

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Економічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра бізнесу та управління персоналом
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету

Р.І. Грешко

«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ,
КОНФЛІКТАМИ ТА ЕТИКА БІЗНЕСУ
(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова
(вказати: обов’язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма	<u>Менеджмент організацій і адміністрування</u> (назва програми)
Спеціальність	<u>073 Менеджмент</u> (вказати: код, назва)
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u> (вказати: шифр, назва)
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u> (вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)
<u>Економічний факультет</u> (назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)	
Мова навчання	<u>українська</u> (вказати: на якій мові читається дисципліна)

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління комунікаціями, конфліктами та етика бізнесу» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 29 травня 2024 р. № 184.

Розробник:

Філіпчук Н.В., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, к.е.н., доцент

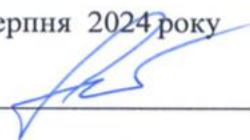
Викладачі:

Філіпчук Н.В., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, к.е.н., доцент

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» і затверджено на засіданні кафедри бізнесу та управління персоналом

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

/Ю.М. Лопатинський/

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № «1» від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету

/Р.І. Грешко/

1. Мета навчальної дисципліни «Управління комунікаціями, конфліктами та бізнес-етика» полягає у формуванні знань щодо різних форм ділової комунікації, необхідних в царині професійної діяльності, задля досягнення конструктивного результату при діловій взаємодії та забезпечення комунікативної компетентності фахівця шляхом зваженого аналізу ділових ситуацій і ефективного впливу на них в умовах інформаційного суспільства; набуття практичних навичок у вирішенні конфліктів та вмінь контролювати конфліктну ситуацію, а також вмінь позитивно сприймати конфлікт і прагматично його використовувати.

Освітню компоненту «Управління комунікаціями, конфліктами та бізнес-етика» віднесено до групи обов'язкових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки ОР «Магістр» за освітньою програмою «Менеджмент організацій та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».

2. Пререквізити. Основи цієї дисципліни закладені в таких курсах як менеджмент, економіка праці та соціально-трудова відносина, менеджмент персоналу, комунікативний менеджмент, управління персоналом, економічна психологія та етика бізнесу, етика ділового спілкування, конфліктологія та ін.

Загальні та фахові компетентності

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

СК 12*. Здатність вести пошук та налагоджувати ефективні комунікації з зовнішніми стейкхолдерами.

СК 13*. Здатність застосовувати гнучкі методи управління при прийнятті стратегічних рішень.

Результати навчання:

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1 Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1-й	1	4	120	2	15		15		90		Залік
Заочна	1-й	1	4	120	2	4		4		112		Залік

4.2 Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П	Лаб	інд	с.р.		Л	П	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1 «Управління комунікаціями та бізнес-етика»												
Тема 1. Комунікація як феномен суспільного життя. Моделі комунікативного процесу.	12	2	2			8	11	1				10
Тема 2. Формування ефективного процесу комунікації в організації	10	1	1			8	11					11
Тема 3. Комунікативний та етичний аспект спілкування.	9	1	1			7	8					8
Тема 4. Вербальна комунікація. Ефективні публічні виступи в діловому спілкуванні.	16	2	2			12	15	1	2			12
Тема 5. Управління невербальними комунікаціями. Міжкультурний аспект невербальної комунікації.	10	1	1			8	10					10
Тема 6. Соціальна відповідальність	10	1	2			7	10					10

бізнесу. Корпоративний імідж як складна комунікативна структура.												
Змістовий модуль 2 «Управління конфліктами»												
Тема 7. Сучасні концепції, структура та динаміка конфлікту. Конфліктогени.	9	1	2			6	9	1				8
Тема 8. Психологія впливу в управлінні конфліктами.	9	2	1			6	10					10
Тема 9. Переговорний процес: врегулювання та розв'язання конфліктів.	10	1	1			8	11					11
Тема 10. Медіація (нова форма діалогу): альтернативний спосіб врегулювання конфліктів.	10	1	1			8	12	1	1			10
Тема 11. Соціометрія як спосіб профілактики конфліктів.	15	2	1			12	13		1			12
Всього	120	15	15			90	120	4	4			112

4.3. Тематика практичних занять

п/п	Назва теми (завдання)	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема: Комунікація як феномен суспільного життя. Моделі комунікативного процесу. Завдання: оволодіти знаннями щодо основних парадигм теорії комунікації, сутності комунікаційних революцій та ключових чинників їх детермінації, сутності моделювання комунікативного процесу та характеристик моделей комунікативного процесу.	1	
2	Тема: Формування ефективного процесу комунікації в організації Завдання: оволодіти знаннями щодо основних видів комунікації в організаціях, типів комунікаційних мереж та специфіки комунікативної взаємодії у сучасних організаціях, засвоїти характеристики основних етапів ефективного процесу комунікації в організації.	1	
3	Тема: Комунікативний та етичний аспект спілкування. Завдання: оволодіти знаннями щодо теоретичних засад	1	

	спілкування як важливої соціально-психологічної категорії, основних стилів спілкування, а також специфіки ділового спілкування.		
4	Тема: Вербальна комунікація. Ефективні публічні виступи в діловому спілкуванні. Завдання: оволодіти інформацією щодо специфіки вербальної комунікації, засвоїти знання щодо суті та алгоритму підготовки та структури публічного виступу, методів подолання хвилювання при зовнішньому монологічному мовленні та керування увагою аудиторії й техніки відповіді на питання.	3	1
5	Тема: Управління невербальними комунікаціями. Міжкультурний аспект невербальної комунікації. Завдання: оволодіти знаннями щодо специфіки невербальної комунікації та базових систем невербальної комунікації (невербальна семіотика) в крос-культурному розрізі.	1	1
6	Тема: Соціальна відповідальність бізнесу. Корпоративний імідж як складна комунікативна структура. Завдання: оволодіти знаннями щодо змісту підходів до визначення поняття «соціальна відповідальність бізнесу», морального статусу в бізнесі та аспектів етики бізнесу; розглянути основні концепції соціальної відповідальності в бізнесі та моделі соціальної відповідальності, вивчити суть, процес формування і розвитку корпоративного іміджу як складної комунікативної структури.	1	
7	Тема: Сучасні концепції, структура та динаміка конфлікту. Конфліктогени Завдання: оволодіти знаннями щодо теоретичних засад суті та структурної моделі конфлікту, видів та типів конфліктів, а також причин виникнення конфліктів. Засвоїти основні періоди й етапи розвитку конфлікту, види та роль конфліктогенів. Опанувати моделі поведінки в конфліктній ситуації.	1	
8	Тема: Психологія впливу в управлінні конфліктами Завдання: засвоїти знання щодо суті та різновидів психологічного впливу в комунікації, засобів та принципів вербального впливу за Робертом Чалдіні. Вивчити техніки та засоби протидії небажаному психологічному впливу в комунікації: пасивний та активний захист.	1	
9	Тема: Переговорний процес: врегулювання та розв'язання конфліктів. Завдання: оволодіти знаннями щодо теоретичних засад використання консенсусних технологій врегулювання та розв'язання конфліктів, типів переговорників.	1	
10	Тема: Медіація (нова форма діалогу): альтернативний спосіб врегулювання конфліктів. Завдання: оволодіти знаннями щодо теоретичних засад суті та змісту медіаційного процесу, його переваг та недоліків,	2	1

	доцільності використання, вимог до медіаторів, засвоїти основні принципи медіації та міжнародні стандарти медіації.		
11	Тема: Соціометрія як спосіб профілактики конфліктів. Завдання: оволодіти знаннями щодо теоретичних засад соціометрії як практичного інструментарію вивчення внутрішньогрупових процесів, форми проведення та основних етапів, обробки та об'єктивізації даних, інтерпретації результатів щодо профілактики і розв'язання конфліктів в колективі та покращення групової згуртованості.	2	1
Всього годин		15	4

4.4. Самостійна робота студента*

п/п	Назва теми (завдання)	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема: Комунікація як феномен суспільного життя. Моделі комунікативного процесу. Завдання: опрацювати питання щодо основних парадигм теорії комунікації, сутності комунікаційних революцій та ключових чинників їх детермінації, сутності моделювання комунікативного процесу та характеристик моделей комунікативного процесу: лінійних, інтеракційних, трансакційних. Роль електронної комунікації.	8	10
2	Тема: Формування ефективного процесу комунікації в організації Завдання: опрацювати питання щодо основних видів комунікації в організаціях, комунікативних схем, типів комунікаційних мереж в організація та специфіка комунікативної взаємодії у сучасних організаціях, характеристики основних етапів ефективного процесу комунікації в організації. Розглянути матеріал щодо сутності інформації та її роль у бізнес-середовищі, видів інформації та джерела її отримання в організації та забезпечення інформаційної безпеки організації.	7	11
3	Тема: Комунікативний та етичний аспект спілкування. Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад спілкування як важливої соціально-психологічної категорії, основних стилів спілкування, а також специфіки ділового та культури спілкування.	9	11
4	Тема: Вербальна комунікація. Ефективні публічні виступи в діловому спілкуванні. Завдання: опрацювати питання щодо специфіки вербальної комунікації, засвоїти знання щодо суті та алгоритму підготовки та структури публічного виступу, методів подолання хвилювання при зовнішньому монологічному мовленні та керування увагою аудиторії й техніки відповіді на питання. Основні елементи культури мови та їх характеристика. Вибір інформації для презентації, типи інформації у презентації. Види слухання в діловому середовищі.	9	11

5	Тема: Управління невербальними комунікаціями. Міжкультурний аспект невербальної комунікації. Завдання: опрацювати питання щодо специфіки невербальної комунікації та базових систем невербальної комунікації (невербальна семіотика) в крос-культурному розрізі.	8	10
6	Тема: Соціальна відповідальність бізнесу. Корпоративний імідж як складна комунікативна структура. Завдання: опрацювати питання щодо змісту підходів до визначення поняття «соціальна відповідальність бізнесу», морального статусу в бізнесі та аспектів етики бізнесу; розглянути основні концепції соціальної відповідальності в бізнесі та моделі соціальної відповідальності, вивчити суть, процес формування і розвитку корпоративного іміджу як складної комунікативної структури.	8	10
7	Тема: Сучасні концепції конфлікту, структура та динаміка конфлікту. Конфліктогени Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад суті та структурної моделі конфлікту, видів та типів конфліктів, а також причини виникнення конфліктів. Засвоїти основні періоди й етапи розвитку конфлікту, види та роль конфліктогенів у розв’язанні конфліктів. Опанувати моделі поведінки в конфліктній ситуації.	9	9
8	Тема: Психологія впливу в управлінні конфліктами Завдання: засвоїти знання щодо суті та різновидів психологічного впливу в комунікації, засобів та принципів вербального впливу за Робертом Чалдіні. Вивчити техніки та засоби протидії небажаному психологічному впливу в комунікації: пасивний та активний захист.	7	9
9	Тема: Переговорний процес: врегулювання та розв’язання конфліктів. Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад використання консенсусних технологій врегулювання та розв’язання конфліктів, типів переговорників.	7	9
10	Тема: Медіація (нова форма діалогу): альтернативний спосіб врегулювання конфліктів. Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад суті та змісту медіаційного процесу, переваги та недоліки, доцільність, вимоги до медіаторів, пинципи медіації, міжнародні стандарти медіації.	8	10
11	Тема: Соціометрія як спосіб профілактики конфліктів. Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад соціометрії як практичного інструментарія вивчення внутрішньогрупових процесів, форми проведення та основних етапів, обробки та об’єктивізації даних, інтерпретації результатів щодо профілактики і розв’язання конфліктів в колективі та покращення групової згуртованості.	10	12

Всього годин	90	112
*Самостійна робота студентів з дисципліни фінансовий менеджмент направлена на узагальнення, засвоєння і закріплення знань та включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій, підготовку та презентацію кейсових завдань до відповідних тем дисципліни.		

5. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)

МН2 – практичні методи (практичні або лабораторні роботи)

МН3 – бізнес-кейси (індивідуальні або командні)

МН4 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо)

МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами

МН6 – комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси – ресурси, web-конференції, вебінари тощо)

МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни

Форми та методи оцінювання

МО3 – захист бізнес-кейсів, результатів досліджень

МО4 – аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті

МО5 – презентації результатів виконання завдань

МО7 – підсумковий контроль – іспит

МО11 – інші види індивідуальних та групових завдань

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальна оцінка знань студента під час навчальних занять за кожну тему (опитування, тестування, розв'язання задач), виконанні завдань для самостійної роботи, підготовці есе – 5 балів.

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного і модульного контролю та результатів екзамену (як можливість отримання додаткових балів, якщо набрані протягом семестру бали не влаштовують студентів). У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно (зараховано)	A (90-100)	відмінно
Добре (зараховано)	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно (зараховано)	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно (зараховано)	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Оцінка передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Вміння
5 (відмінно) A (90 – 100)	Здобувач вищої освіти: – має всебічні і глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни; – засвоїв знання щодо теоретичних засад курсу; – глибоко розуміє основну літературу та сучасні публікації з проблематики курсу.	Здобувач вищої освіти: – вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою; – вміє використовувати додаткову літературу, грамотно викладати програмний матеріал; – дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання; – демонструє навички творчого мислення.
4 (дуже добре) B (80-89)	– показав повні знання навчального матеріалу за програмою курсу, здатний до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, ознайомився з додатковою	– успішно виконав передбачені програмою практичні завдання без суттєвих зауважень; – вміє використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати

	літературою, рекомендовану програмою.	тестові завдання.
4 (добре) С (70-79)	- показав достатні знання навчального матеріалу за програмою курсу, має здатність до їхнього поглиблення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; - опрацював основну літературу, рекомендовану програмою.	- вдало виконав передбачені програмою практичні завдання без критичних зауважень; - здатний використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
3 (задовільно) D (60-69)	- має достатні знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і наступної роботи за спеціальністю; - ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою.	- виконав практичні завдання в межах програмних вимог; - допускає неточності при розв'язання тестів, виконанні практичних завдань. - не в повній мірі здатний пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
3 (задовільно) E (50-59)	- має знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, який дозволяє подальше навчання; - ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою.	- виконав практичні завдання в межах програмних вимог; - допускає упущення, неточності та помилки при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. - не може пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
2 (незадовільно) з можливістю перескладання FX (35-49)	- не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; - допускає грубі помилки у відповідях; - має недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки.	- допускає принципові помилки під час вирішення передбачених програмою практичних завдань; - показує невміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.
2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом F (1-34)	- не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; - допускає неприпустимі помилки у відповідях; - має рівень знань, який не дозволяє самостійно оволодіти програмним матеріалом та вимагає додаткового прослуховування дисципліни.	- не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання; - не вміє орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Іспит	Сума
Змістовий модуль №1							Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МКР1	T7	T8	T9	T10	T11	МКР2		
4	4	4	5	4	4	10	3	3	3	3	5	8	40	100

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Васильченко М.І., Гришко В.В. Комунікативний менеджмент : навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 208 с.
2. Бакаленко О.А. Психологія управління : навчальний посібник. Харків: ХНУРЕ, 2020. 120 с.
3. Берещак В. Комунікативна стратегія в бізнесі. К.: Yakaboo, 2023. 200 с.
4. Лефтеров В. О., Ігнат'єва І.І., Цуркан О.В. Соціологія конфлікту : навчально-методичний посібник. Одеса : Фенікс, 2019. 34 с.
5. Матвійчук Т.Ф. Конфліктологія: навч.-метод. посіб. Львів: Галич-Прес. 2018. 76 с.
6. Філіпчук Н.В., Водянка Л.Д. Необхідність розвитку емоційного інтелекту для ефективного врегулювання конфліктів у бізнес-середовищі 2023. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/1811/1825>
7. Філіпчук Н.В., Кифяк В.І. Довіра як інституція розвитку бізнесу у мовах нових соціальних викликів. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 10. С69-76. DOI: 10.32702/2306-6814.2023.10.69V
8. Business communication for Success. University of Minnesota Libraries Publishing. URL: <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/8>.

7.2. Додаткова

1. Андерсон К. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. К.: «Наш Формат», 2016. 256 с.
2. Березовська Л.І., Юрков О. С. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник. Мукачеве: МДУ, 2016. 201 с.
3. Берсуцький А.Я., Жуков С.М. Етика і культура бізнесу та психологія ділових відносин. Підручник для студентів економічних і управлінських спеціальностей. Х., 2014. 372 с.
4. Близнюк Т. П., Майстренко О.В., Андрійченко Ж.О. Бізнес-етика та ділові комунікації в контексті теорії поколінь. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2022. №1 (77). С. 44-50.
5. Грабовська С.Л. Психологічні аспекти комунікаційного менеджменту організації. Навчальний посібник. Л.: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 456 с.
6. Гауді Трей Сила Запитань. Як ефективно комунікувати й переконувати інших. К. : Наш формат, 2022. 248 с.
7. Городняк І.В. (2022). Методологічні засади дослідження управління конфліктами в організації. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, (6). URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-04-01>.
8. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Х.: Віват, 2018. 512 с.
9. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління. Навчальний посібник. К.: «ЦНЛ», 2005. 456 с.
10. Жигайло Н.І. Комунікативний менеджмент. Підручник. Л., 2016. 256 с.
11. Зарічна О.В., Зеліч В.В. Етика бізнесу в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. Спецвипуск присвячений євроінтеграційній тематиці. 2022. Випуск 44. С. 36-40.
12. Захарчин Г.М., Винничук Р.О. Управління конфліктами Навчальний посібник. Нац. ун-т «Львів. Політехніка». 2-ге вид., допов. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 191 с.

13. Зубенко Л.Г., Немцов В.О. Культура ділового спілкування. Навчальний посібник. К. «Еко Об», 2010. 200 с.
14. Каламан О., Дишкантюк О., Власюк К. (2022). Сучасна парадигма управління комунікаціями на підприємствах індустрії гостинності. *Економіка та суспільство*, (46). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-74>.
15. Кравчук І.І., Лавриненко Є.О. Управління знаннями та бізнес-комунікаціями - актуальні тренди сучасних інноваційних організацій. *Ефективна економіка*. 2022. №1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/6.pdf.
16. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31879>
17. Лозниця В. С. Психологія менеджменту. Навчальний посібник. К.: ТОВ «УВПК «Екс об», 2000. 512 с.
18. Мазаракі Н.А. Медіація в Україні: теорія та практика : монографія. Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 276 с.
19. Омельченко В. В. Соціальна психологія та конфліктологія : навч. посіб. Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. Харків : ХНУРЕ, 2020. Ч. 2 : Конфліктологія. 2020. 63 с.
20. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія професійної комунікації. Навчальний посібник. Ч.: Книги-XXI, 2010. 315 с.
21. Орлова К.Є., Бірюченко С.Ю. (2022). Етика бізнесу як об'єкт наукового дослідження. *Економіка, управління та адміністрування*, (1(99)), 76-82. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2022-1\(99\)-76-82](https://doi.org/10.26642/ema-2022-1(99)-76-82).
22. Петрінко В.С. Конфліктологія. Курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. У.: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
23. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Навчальний посібник. К.: «Знання», 2011. 291 с.
24. Романовський О.Г., Пономарьов О.С. Ділова етика. Навчальний посібник Х.: НТУ «ХП», 2013. 364 с.
25. Сазонова Т. О., Шульженко В. Ю. Управління конфліктами як важливий елемент організаційної культури сучасної організації. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 47. С. 101-105. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastruct47-19>.
26. Управління конфліктами та комунікаціями : навчально-методичний посібник для самостійного (дистанційного) вивчення дисципліни студентами другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання, спеціальності 073 «Менеджмент». Держ. біотехн. ун-т ; Уклад. В.М. Нагаєв. Харків : КП «Міська друкарня», 2022. 64 с.
27. Форвард С., Фрейзер Д. Емоційний шантаж. Коли люди з вашого життя використовують залякування, обов'язки та провину, щоб маніпулювати вами. К.: В-во «Фабула», 2019. 336 с.
28. Химиця Н.О., Марушко О.О. Ділова комунікація. Навчальний посібник. Л.: Вид-во Львівської політехніки, 2016. 275 с.
29. Холод О.М. Комунікаційні технології. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 212 с.
30. Шишка Н.В. Поняття «Медіація як альтернативна форма вирішення спорів» http://www.lsej.org.ua/4_2021/74.pdf
31. Garmino Gallo Talk Like TED: The 9 Public Speaking Secrets of the World's Top Minds, 2016. 288 с.

8. Інформаційні ресурси

Філіпчук Н.В., Сибірка Л.А., Тодорюк С.І. Соціометрія в управлінні конфліктами: методичні вказівки до виконання ІНДЗ. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т. 2019. 30 с. URL:

<http://econom.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Metodychka-Sotsiometriya.pdf>

Філіпчук Н.В., Тодорюк С.І. Ефективні публічні виступи: практикум з управління комунікаціями. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. 26 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/756>

Філіпчук Н.В., Тодорюк С.І. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «Управління комунікації, конфліктами та бізнес-етика» (модуль 1) Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. 55 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/715>

Етика бізнесу: підприємництво та організація власного бізнесу: навчальний посібник. За редакцією Р.І. Грешка. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2022 С. 539-560. URL: <https://drive.google.com/file/d/1z6OHUNbUknPfHayWWhrtt-fPT3s9adBv/view>

1. [https:// www. library.chnu.edu.ua](https://www.library.chnu.edu.ua).
2. [https:// www. nbuv.gov.ua](https://www.nbu.gov.ua).
3. [https:// www.nbu.gov.ua](https://www.nbu.gov.ua)
4. [https:// www.alpha.rada.kiev.ua](https://www.alpha.rada.kiev.ua)
5. [https:// www.library.if.ua](https://www.library.if.ua)
6. [https:// www.dev.lac.lviv.ua/lib](https://www.dev.lac.lviv.ua/lib)
7. [https:// www.library.vinnitsa.com](https://www.library.vinnitsa.com)
8. [https:// www.lsl.lviv.ua](https://www.lsl.lviv.ua)
9. [https:// www.ognb.odessa.ua](https://www.ognb.odessa.ua)
10. [https:// www.economics.com.ua](https://www.economics.com.ua)
11. [https:// www.lib.com.ua](https://www.lib.com.ua)